

Izrada planova iza prtvorenih vrata

Izveštaj o stepenu učešća građana
u procesima urbanističkog planiranja
u Beogradu za 2021. godinu

Izrada planova iza prtvorenih vrata

**Izveštaj o stepenu učešća građana u
procesima urbanističkog planiranja u
Beogradu za 2021. godinu**

Beograd, 2022

IMPRESSUM

Autori i urednici izveštaja:

Iva Čukić, Božena Stojić, Antonije Ćatić, Marija Mićanović

Autorka teksta:

Ana Graovac

Autorke metodologije:

Ana Graovac i Jasmina Đokić

Lektura:

Sanja Solarević

Dizajn i prelom: KURS

Izdavač: Institut za urbane politike/Ministarstvo prostora

Štampa: Standard2

Tiraž: 200

Beograd 2022.

ISBN-978-86-82016-01-4

Izdavanje ovog Izveštaja podržao je Međunarodni centar Olof Palme.

Sadržaj	
1. Uvod	5
2. Opšte postavke metodološkog postupka	9
2.1. Struktura participativnog procesa	9
2.2. Metod praćenja participacije u urbanističkom planiranju	10
2.3. Kriterijumi i indikatori kvaliteta participativnog procesa	11
3. Predmet i obuhvat analize	13
4. Opšti rezultati analize	17
4.1. Opšte okolnosti sprovođenja procedure participacije	20
4.2. Opšti rezultati analize vezani za procedure ranih javnih uvida	21
4.3. Opšti rezultati analize vezani za procedure javnih uvida	22
4.4. Opšti rezultati analize vezani za održavanje javnih sednica	23
4.5. Opšti rezultati analize vezani za procedure javnih prezentacija urbanističkih projekata	24
5. Konkretni rezultati analize	27
5.1. Konkretni rezultati analize za fazu donošenja odluke o izradi plana	29
5.2. Konkretni rezultati analize za fazu koncepta plana	35
5.3. Konkretni rezultati analize za fazu nacrtu plana	39
5.4. Konkretni rezultati analize za fazu usvajanja plana	45
6. Zaključak	51
7. Smernice za poboljšanje procesa participacije	59
8. Šifarnik planova	63
9. Prilozi	73
Prilog I - Obrazac za praćenje planova i ocenu participacije javnosti	
Prilog II - Gantogram održavanja ranih javnih uvida, javnih uvida i sednica Skupštine grada Beograda	
Prilog III - Prikaz ocenjivanja stepena participacije javnosti u izradi urbanističkih planova	

1. Uvod

Izveštaj o stepenu učešća građana u procesima urbanističkog planiranja u gradu Beogradu predstavlja celogodišnji proces praćenja planskih dokumenata na teritoriji grada Beograda sa fokusom na analizu učešća građana. Povod za izradu ovakve analize jeste nedostatak sistematičnog pregleda participacije koji bi služio kao alat za praćenje, ali i ulazni podatak za unapređenje procedura ka transparentnijem i inkluzivnijem urbanističkom i prostornom planiranju. Praćeni su svi prostorni¹ i urbanistički planovi koji su se tokom 2021. godine našli u jednoj od 4 faze izrade i donošenja: 1) odluke o izradi plana, 2) ranog javnog uvida, 3) javnog uvida i/ili 4) usvajanja plana. Analizirano je 109 prostornih i urbanističkih planova koji su se tokom prethodne godine našli u jednoj od ovih faza. Dobijeni rezultati, nažalost, pokazuju da institucije formalno ispunjavaju minimum zakonom propisanih uslova uključivanja građana u donošenje odluka bez suštinskog otvaranja prostora za dijalog i odlučivanje o urbanom razvoju.

Kolektiv Ministarstvo prostora se od svog osnivanja kontinuirano bavi prostornim politikama i većim učešćem građana u razvoju gradova, te je ovaj monitoring jedan od neophodnih koraka za identifikovanje problema na osnovu kojih se mogu definisati konkretne preporuke za intenzivnije i kvalitetnije uključivanje javnosti. Upravo zato smo u okviru ovog rada osmislili matricu, kriterijume i indikatore za vrednovanje

1 Dva postorna plana su uzeta u analizu i provučena kroz matricu ocenjivanja. To su prostorni planovi područja posebne namene za nacionalni fudbalski stadion i izmene i dopune plana za Beograd na vodi. Ovi planovi su uzeti u razmatranje iz razloga što su karakteristike njihovih intervencija čisto urbanističke, te se njihova namena tiče građevinskog zemljišta.

i kvantitativno merenje participacije u planiranju. Na osnovu koraka svake faze koncipiran je jedinstven obrazac pomoću kojeg je moguće vrednovati i ustanoviti ostvarenost participacije po svim fazama. Pored obrasca postavljen je i jedan opšti kriterijum u cilju uporedivosti dobijenih rezultata, a on podrazumeva *ostvarenost svih faza participativnog procesa*. Za pojedine stavke uveden je još jedan stepen u ocenjivanju, što je u vrednovanje uvelo i kvalitativnu komponentu i omogućilo bolje gradiranje rezultata. Ovako postavljen metodološki postupak za analizu omogućava izvanredan uvid u stvarnu situaciju i daje osnov za dalje smernice sa ciljem unapređenja stepena participacije u planiranju.

Ovaj Izveštaj je upravo rađen kako bi se sagledao trenutni nivo participacije i maksimalni mogući dometi, na osnovu čega se može uočiti prostor za njeno dalje unapređenje poput:

- Stvaranja mehanizama uključivanja građana u početne korake izrade plana;
- Adekvatnog obaveštavanja i informisanja građana o svim fazama izrade plana;
- Aktivnijeg uključivanja građana u definisanju zajedničkih interesa u planovima.

Namera nam je da ovakva vrsta izveštavanja i analize postane redovna praksa našeg kolektiva, te da na godišnjem nivou izrađujemo izveštaje, ali i konkretne smernice za unapređenje urbanističkog planiranja. To uključuje analize politika i procesa na nacionalnom i lokalnom nivou, njihovu praktičnu primenu i potencijalne transformacije, kao i stepen participacije građana, odnosno efekte i mehanizme tog učešća. Ovom analizom predstavili smo granice zakonodavnog i regulatornog okvira urbanističkog planiranja, aktuelne trendove i obim učešća građana, ali smo i dali procenu efikasnosti postojećih mehanizama učešća i preporuke za unapređenje sistema urbanog planiranja.

Autorke i autori ovog materijala zalažu se za kritičko sagledavanje institucionalnih kapaciteta, stvaranje uslova za dijalog i uvažavanje interesa svih društvenih aktera, a sve u cilju unapređenja upravljanja i zaštite javnog interesa. Upravo zbog toga se nadamo da će ovaj izveštaj služiti kako akademskoj i stručnoj javnosti, tako i najširoj javnosti, komšijskim inicijativama, organizacijama civilnog sektora i donosiocima odluka jer on traga za mogućnostima transformacije planiranja, odnosno demokratizacije kao uslova legitimizacije upravljanja prostornim razvojem.

2. Opšte postavke metodološkog postupka

2.1. Struktura participativnog procesa

Legislativom koja uređuje proces izrade i usvajanja urbanističkih planova uspostavljen je okvir za minimalnu neophodnu participaciju kojom se obezbeđuje da zainteresovani pojedinci, grupe i institucije budu obavješteni i eventualno učestvuju u urbanističkom planiranju. Međutim, u beogradskoj praksi, u procesu i proceduri izrade planova ustanovljen je i specifičan niz koraka ili ustaljenih aktivnosti koji utiču na stvarnu participaciju koja se realizuje za planove na teritoriji Beograda.

U aktuelnoj zakonskoj regulativi učešće javnosti omogućeno je u dve faze. Prva je na početku izrade plana, tokom ranog javnog uvida u koncept planskog rešenja, a potom u završnoj fazi procesa izrade plana tokom javnog uvida u nacrt plana.

Ovakvo učešće javnosti u procesu izrade plana je bazično informativno i konsultativno, pa se očekuje da se zainteresovani građani mahom interesuju za konkretne lokacije/parcele – omogućen im je uvid u materijal, mogu dobiti informacije o njemu i mogu dostaviti svoju primedbu ili sugestiju. U završnoj fazi izrade plana mogu i javno diskutovati o svojoj primedbi na javnoj sednici. Dodatne forme aktivnog učešća građana u izradi planskog rešenja, poput anketa, radionica, fokus grupa, javnih diskusija, javnih prezentacija i sl. nisu uobičajene.

Nasuprot ustanovljenoj praksi koja se rutinski sprovodi, zakon ne ograničava participaciju samo na informacije i konsultacije. U optimalnom modelu, naime, učestvovanje javnosti u izradi i usvajanju planova može imati četiri koraka: (1) obaveštenost, (2) upućenost u temu i konsultacije, (3) aktivno učešće u diskusiji i kreiranju rešenja i (4) uključenost u odlučivanje. Ovi koraci se nalaze u hronološkom i gradacionom nizu, tako da svaki naredni podrazumeva da su svi prethodni ispunjeni, pa se mogu nazvati i stepenima participacije.

2.2 Metod praćenja participacije u urbanističkom planiranju

Metod praćenja planova je uspostavljen kroz detektovanje svake faze procesa i procedure izrade planova, definisanjem pojedinačnih koraka u ovom procesu koji ispunjava uslove da je (1) učešće javnosti zakonski moguće i (2) realno može doprineti kvalitetu participativnog procesa i samog plana naposljetku.

Na osnovu razloženih faza i koraka u svakoj fazi, koncipiran je *Obrazac za praćenje planova i ocenu participacije javnosti* sa prikazom koraka u hronološkom nizu i svim relevantnim oblicima participacije (po pojedinačnim stavkama), tokom celog procesa iniciranja, izrade i usvajanja plana. Obrazac sadrži osnovne podatke o planu (naziv, investitor, obrađivač), kriterijume za ocenjivanje i indikatore, kao i mesto gde se indikatori nalaze i gde se objavljuju, sa posebno naznačenim trenutno zvanično dostupnim informacijama (crveno) i nezvaničnim informacijama (plavo)².

2 Obrazac za praćenje planova i ocenu participacije javnosti se nalazi u prilogu.

Jedinstveni obrazac se primenjuje na sve urbanističke i prostorne planove koji se donose po ovakvoj proceduri na teritoriji grada Beograda: generalni urbanistički plan, planove generalne regulacije i planove detaljne regulacije, ali se može primeniti (uz neophodna prilagođavanja) i na prostorne planove u republičkoj nadležnosti.

2.3 Kriterijumi i indikatori kvaliteta participativnog procesa

U cilju jedinstvenosti ocenjivanja, minimalne arbitrarnosti i uporedivosti dobijenih rezultata, postavljen je jedan, jednostavan i celovit kriterijum za ocenjivanje participacije: ostvarenost svih faza participativnog procesa. Indikatori za tako postavljen opšti kriterijum obezbeđuju da se za svaki stepen participativnog procesa: obaveštavanje, upućivanje u tematiku i konsultacije, aktivno učestvovanje u diskusiji, kao i odlučivanje evidentira da li je on realizovan ili nije, a u odnosu na definisane faze, korake i pojedinačne stavke.

Posledično, primarno ocenjivanje je binarno: 1 ili 0. Svaki od koraka je sproveden ili nije sproveden. Vrednovanje po koracima je kumulativno, odnosno za svaku fazu izrade plana koja se vrednuje dobija se po jedan bod za pojedinačne stavke koje se odnose na obaveštenost, upućenost i konsultacije, aktivnu diskusiju i odlučivanje (za one faze u čije odlučivanje može biti uključena javnost).

Međutim, radi boljeg gradiranja rezultata, za pojedine stavke uveden je još jedan stepen u ocenjivanju – da je korak sproveden delimično, što je u vrednovanje uključilo i kvalitativnu komponentu.

Za ocenu uspešnosti participacije u celini dobija se zbir koji mora da ima minimalno 11 poena, ukoliko je participacija sprovedena u

najrudimentarnijem zakonskom obliku ili može da ima maksimalno 40 poena, ukoliko je u skladu sa zakonom i dobrom praksom planiranja ostvarena puna participacija.

3. Predmet i obuhvat analize

Analizom su obuhvaćeni svi prostorni i urbanistički planovi koji su u periodu od 1. januara do 31. decembra 2021. godine bili u nekoj od faza procedure izrade u Beogradu – planovi koje donosi Skupština grada Beograda ili koji se rade za teritoriju grada Beograda.

Analiza je sprovedena na tri nivoa.

Na prvom, opštem nivou, analizirane su informacije koje su objavljene i trajno dostupne na zvaničnom sajtu grada Beograda u rubrici „Gradski oglasi, konkursi i tenderi“ i u arhivi na sajtu Službenog lista grada Beograda i koje se odnose na:

- Objavljivanje odluka o izradi planova u Službenom listu grada Beograda
- Održavanje sednica Komisije za planove Skupštine grada Beograda na kojima su doneti zaključci vezani za proceduru participacije
- Zvanične najave ranih javnih uvida (RJU)
- Trajanje ranih javnih uvida
- Zvanične najave javnih uvida (JU)
- Trajanje javnih uvida
- Zvanične najave javnih sednica (JS)
- Mesto održavanja javnih sednica
- Zvanične najave javnih prezentacija (JP)
- Izmene termina trajanja ranih javnih uvida, javnih uvida ili javnih sednica
- Zvanične najave javnih prezentacija urbanističkih projekata (JPUP)

- Trajanje javnih prezentacija urbanističkih projekata
- Objavljivanje planova u Službenom listu grada Beograda

Na drugom, konkretnom nivou, takođe su analizirane informacije koje su objavljene i trajno dostupne na zvaničnom sajtu Gradske uprave Grada Beograda i na sajtu Službenog lista grada Beograda, ali i druge, nezvanične informacije dostupne preko strukovnih udruženja i sredstava javnog informisanja, prvenstveno putem interneta, a koje se odnose na:

- Najave razmatranja odluka o izradi planova na sednicama Skupštine grada Beograda
- Sadržaj odluka o izradi planova koje su objavljene u Službenom listu grada Beograda
- Zvanične objave Komisije za planove Skupštine grada Beograda vezane za učešće građana u procedurama javnog uvida
- Plansku dokumentaciju koja je u periodima ranog javnog uvida objavljena na zvaničnom sajtu Gradske uprave Grada Beograda
- Plansku dokumentaciju koja je u periodima javnog uvida objavljena na zvaničnom sajtu Gradske uprave Grada Beograda,
- Zvaničnu korespondenciju strukovnih udruženja (UAS, DAB) sa Sekretarijatom za urbanizam i građevinske poslove (kao nosiocem izrade svih planova koje donosi SGB),
- Aktivnosti vezane za aktuelnu plansku tematiku, organizovane van standardne ili zvanične planske procedure (urbanistički i arhitektonski konkursi, istraživanja javnog mnjenja, radionice i sl.)
- Objave vezane za aktuelne planove na sajtovima i društvenim mrežama organizacija civilnog sektora, aktivnih građanskih inicijativa, udruženja građana i sl.
- Objave vezane za aktuelne planove u sredstvima javnog informisanja dostupne preko interneta.
- Najave razmatranja planova na sednicama Skupštine grada Beograda

- Sadržaj planova koji su objavljeni u Službenom listu grada Beograda i u Centralnom registru planskih dokumenata

Na trećem, detaljnom nivou, podrobno su analizirane informacije za tri odabrana planska dokumenta, dobijene putem Zahteva za pristup informacijama od javnog značaja upućenih Gradskoj upravi Grada Beograda, odnosno Sekretarijatu za urbanizam i građevinske poslove i Sekretarijatu za skupštinske poslove koji raspolažu neophodnim informacijama pomoću kojih se obrasci popunjavaju. Odabrana planska dokumenta su:

1. Plan detaljne regulacije područja između ulica: Stjepana Filipovića, Dragana Mancea i Glavne železničke stanice Beograd „Centar”, Gradska opština Savski venac (u daljem tekstu PDR Prokop) - koji je prilikom potraživanja neophodnih informacija prošao rani javni uvid;
2. Plan detaljne regulacije područja između ulica Jurija Gagarina i Zemunske („IMT”), Novi Beograd - I faza (u daljem tekstu PDR IMT) - koji je prilikom potraživanja neophodnih informacija prošao javni uvid;
3. Plan detaljne regulacije Centra za upravljanje komunalnim otpadom – transfer stanice u Mladenovcu, Gradska opština Mladenovac (u daljem tekstu PDR centar za upravljanje KO) - koji je prilikom potraživanja neophodnih informacija bio usvojen.

Neophodne informacije za PDR Prokop i za PDR centar za upravljanje KO su potraživane tokom avgusta 2021. godine putem Zahteva za pristup informacijama od javnog značaja, a koje bi služile za proveru postavljene metodologije i njeno eventualno korigovanje. U kontekstu pandemije rok za dostavljanje traženih informacija je produžen sa 15 na 40 dana. Usled nedobijanja odgovora u predviđenom vremenskom roku, poslata je žalba Povereniku za informacije od javnog značaja na osnovu koje su tražene informacije

bile dostavljene tek početkom decembra i to samo za PDR Prokop, ali one takođe, usled nedostataka informacija nisu mogle u potpunosti da se koriste za popunjavanje Obrasca, odnosno nisu mogle da omoguće eventualnu proveru metodologije.

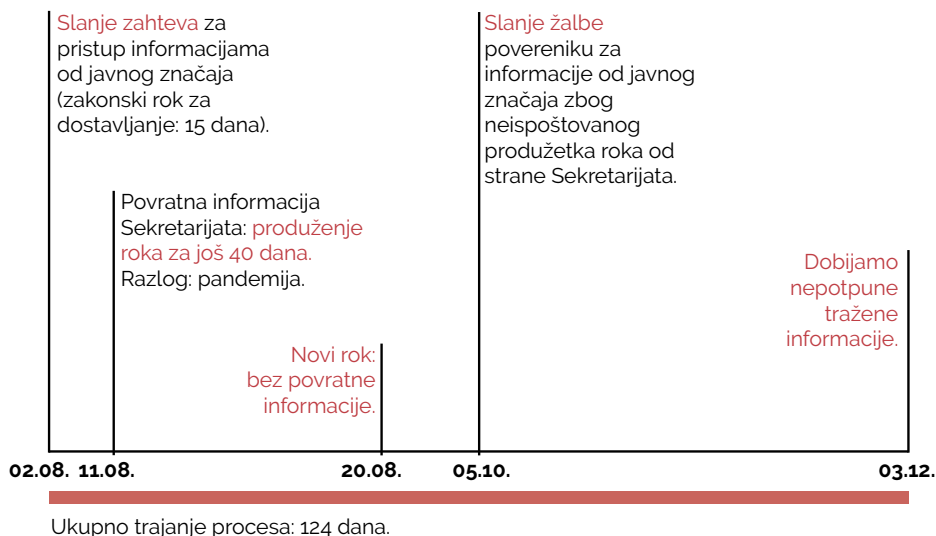
Kasnije, sredinom decembra, u nadi da će sve neophodne informacije biti dostavljene, poslat je Zahtev za pristup informacijama od javnog značaja za PDR IMT, a odgovor je stigao sredinom februara 2022. godine i on takođe ne sadrži sve neophodne informacije.

Grafički prilog br. 1

Prikaz trajanja procesa pristupa informacijama od javnog značaja

PROCES ZA DOBIJANJE INFORMACIJA OD JAVNOG ZNAČAJA: SLUČAJ RJU PDR "PROKOP"

MINISTARSTVO PROSTORA > SEKRETARIJAT ZA URBANIZAM I GRAĐEVINSKE POSLOVE

4. Opšti rezultati analize

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2021. godine, na uvidu javnosti (ranom javnom uvidu, javnom uvidu ili javnoj raspravi) u Beogradu bilo je 70 planskih dokumenata³:

- 8 prostornih planova (Prostorni plan RS i 7 prostornih planova područja posebne namene), svih u nadležnosti resornog Ministarstva građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture
- 4 plana generalne regulacije (1. i 2. etapa prve faze izmena i dopuna Plana generalne regulacije Beograda, Plan generalne regulacije šinskih sistema sa detaljnom razradom prve linije metroa i izmena i dopuna PGR – a za naselje Dobanovci)
- 58 planova detaljne regulacije

U odnosu na sadržaj i obuhvat planskih dokumenata, javnost je imala uvid u:

- 51 novi urbanistički ili prostorni plan
- 19 izmena i dopuna važećih urbanističkih ili prostornih planova

Obavljena su (u celosti ili delimično)⁴:

3 Ovo je znatno manji broj u odnosu na 2020. godinu kada je na uvidu javnosti bilo 99 planskih dokumenata, izvor: <http://interaktivniurbanizam.com/wp-content/uploads/2021/09/Javnost-na-distanci-demokratija-u-krizi.pdf>

4 Ukupan broj planskih dokumenata na uvidu javnosti nije prost zbir dokumenata koji su bili u nekoj fazi procedure na uvidu javnosti (rani javni uvid, javni uvid, javna sednica) jer je izrada nekih planova bila podeljena u 2 ili 3 faze.

- 23 rana javna uvida⁵
- 43 javna uvida⁶
- Održano je:
- 39 javnih sednica⁷
- 69 javnih prezentacija urbanističkih projekata

Pored toga, na sednicama Skupštine grada Beograda doneto je:

- 30 odluka o izradi planova (5 čija procedura ranog javnog uvida je potom obavljena tokom perioda analize i 25 čije procedure ranog javnog uvida nisu započete u posmatranom periodu)
- 32 plana (18 čija je procedura javnog uvida obavljena tokom perioda analize i 14 čije su procedure javnog uvida održane u prethodnom periodu).
- Vlada Republike Srbije donela je za područja koja obuhvataju i Beograd:
- 4 odluke o izradi prostornih planova područja posebne namene
- 4 prostorna plana područja posebne namene koja su usvojena

U skladu sa tim, ukupno 109 planskih dokumenata na teritoriji grada Beograda je bilo na uvidu javnosti tokom procedure izrade ili su objavljene odluke o početku izrade i njihovom usvajanju u lokalnim i republičkim službenim glasilima tokom 2021. godine.

U posmatranom periodu ni za jedan planski dokument nije obavljena cela procedura donošenja (od odluke do usvajanja). Jedan planski dokument (Plan detaljne regulacije područja između ulica: Stjepana Filipovića, Dragana Mancea i Glavne železničke stanice Beograd „Centar“, Gradska

5 Tokom 2020. godine obavljeno je 45 ranih javnih uvida

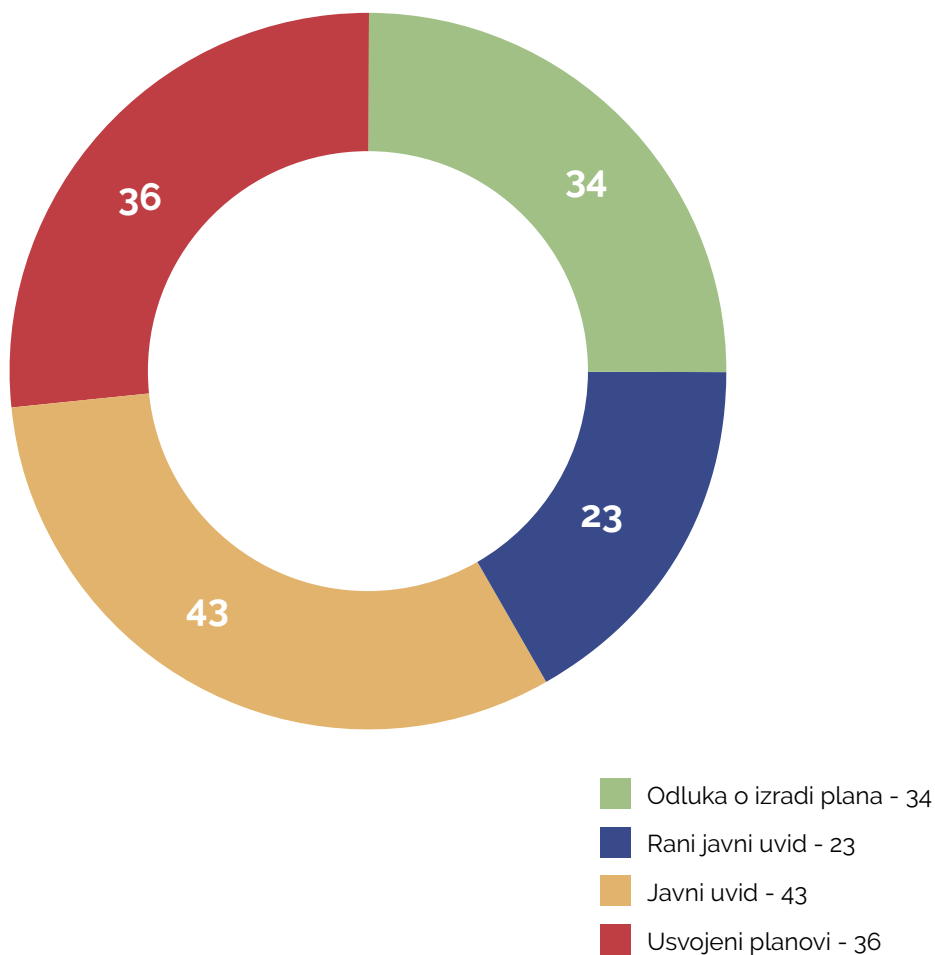
6 Tokom 2020. godine obavljeno je 50 javnih uvida

7 Tokom 2020. godine održano je 49 javnih sednica

opština Savski venac) prošao je proceduru od donošenja odluke do javnog uvida. Za jedan planski dokument (PDR bloka između ulica Nemanjine, Svetozara Markovića, Kralja Milana i Kralja Milutina, gradske opštine Savski venac i Vračar) sprovedeni su rani javni uvid i javni uvid.

Grafički prilog br. 2

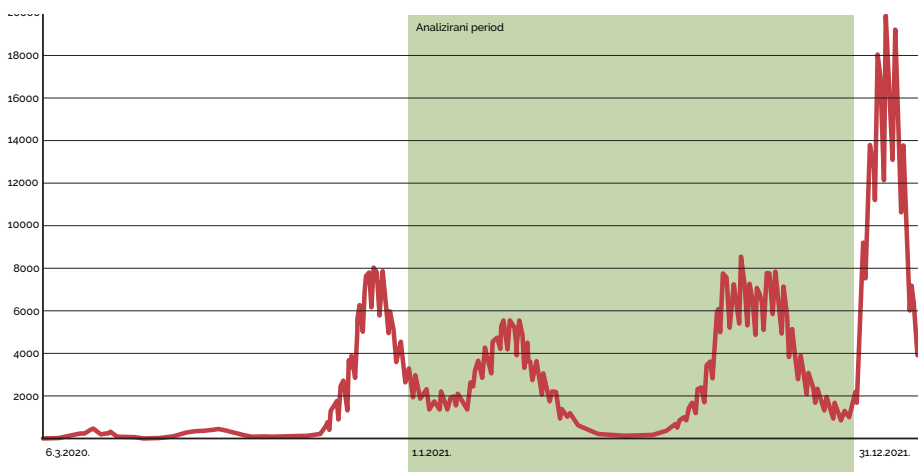
Raspodela planskih dokumenata koji su bili u jednoj od 4 faze izrade planova

4.1 Opšte okolnosti sprovođenja procedure participacije

Tokom celog analiziranog perioda, participacija građana je sprovedena u vanrednim okolnostima izazvanim pandemijom virusa COVID – 19, prvenstveno vezanim za talase epidemije i njihov intenzitet, kao i pod merama vezanim za okupljanje i ponašanje građana na javnim mestima koje su donete na državnom i lokalnom nivou.

Grafički prilog br. 3 - Grafik broja zaraženih tokom 2021. godine

Dobra praksa je da se u ovakvim, vanrednim okolnostima vezanim za zdravlje građana, a imajući u vidu njihovo zagarantovano pravo da učestvuju u procesima donošenja odluka u urbanističkom planiranju, participativni procesi prilagode situaciji – da se obezbedi adekvatno, prostrano mesto održavanja javnih uvida i naročito javnih sednica, da se omogući korišćenje internet platformi za komunikaciju i prezentaciju planskih rešenja i sl.

S obzirom da se juli i avgust zbog godišnjih odmora građana, kao i kraj decembra, prva polovina januara i period uskršnjih i prvomajskih

praznika smatraju nepovoljnim terminima za aktivnu participaciju građana, dobra praksa je da se tokom ovih meseci procedure uvida javnosti u planove svedu na minimum.

4.2 Opšti rezultati analize vezani za procedure ranih javnih uvida

Tokom 2021. godine održano je duplo manje ranih javnih uvida (23) nego prethodne, 2020. godine (45). Rani javni uvidi održavani su u velikoj meri sukcesivno tokom cele godine. Izuzetak predstavlja period maja i juna meseca, kada je na ranom javnom uvidu bilo 9 planova (paralelno do 3-4 plana), što se poklapa sa periodom slabljenja epidemiološkog talasa koji je svoj vrhunac imao u martu mesecu.

Takođe, izuzetak je i period druge polovine jula i prve polovine avgusta meseca, kada na ranom javnom uvidu nije bio nijedan plan, što delimično odgovara periodu najintenzivnijih godišnjih odmora.

Svi rani javni uvidi se oglašavaju po nepisanom pravilu utvrđenom u praksi na dan početka perioda ranog javnog uvida, traju 15 dana koliko iznosi zakonom propisani minimum, a uvid u dokumentaciju se može izvršiti u suterenu zgrade Gradske uprave Grada Beograda u ulici 27 marta 43-45. Izuzetak predstavlja samo plan koji je oglašen tokom novogodišnjih praznika, PDR za blok između ulica Maglajske, Pukovnika Bacića, Ljutice Bogdana i Generala Nikodija Stefanovića, Gradska opština Savski venac, za koji je rani javni uvid trajao 18 dana.

4.3 Opšti rezultati analize vezani za procedure javnih uvida

Tokom 2021. godine održano je oko 15% manje javnih uvida (43) nego prethodne, 2020. godine (50). Prva četiri meseca, koja se poklapaju sa intenzivnim epidemiološkim talasom, odlikuje relativno slaba aktivnost vezana za organizaciju javnih uvida (1 plan ili 2-3 plana paralelno). Krajem aprila, kada epidemiološki talas slabi, aktivnosti se intenziviraju. Tokom maja i juna na javnom uvidu je bilo čak 19 planova (od 5 do maksimum 10 planova paralelno). Javni uvidi se slabijim intenzitetom (1-3 plana paralelno) odvijaju i tokom celog jula.

Period zatišja zbog godišnjih odmora je bio tokom celog avgusta, ali i septembra kada epidemiološki talas ponovo raste i kada je na javnom uvidu bio samo jedan plan.

Javni uvidi se potom u oktobru naglo intenziviraju (čak 8 planova je izloženo istovremeno), bez obzira što epidemiološki talas tokom celog meseca ne slabi. Do opadanja dolazi tokom novembra, da bi se u decembru ponovo intenzivirao (do 6 planova istovremeno), kada je i epidemiološki talas privremeno oslabio.

Svi javni uvidi se oglašavaju po nepisanom pravilu utvrđenom u praksi dan pre početka perioda javnog uvida, traju 30 dana koliko iznosi zakonom propisani minimum, a uvid u dokumentaciju se može izvršiti u suterenu zgrade Gradske uprave Grada Beograda u ulici 27 marta 43-45. Izuzetak su izmene i dopune planova koje su se sprovodile po skraćenoj zakonskoj proceduri, bez ranog javnog uvida i sa javnim uvidom u trajanju od 15⁸ dana, kojih je bilo ukupno 6 (između ostalih i Izmena i dopuna

8 Kada su u pitanju manje izmene i dopune

PPPPN uređenja dela priobalja Grada Beograda – područje priobalja reke Save za projekat „Beograd na vodi”). Takođe, izuzetak su i dva prostorna plana čiji su se javni uvidi sprovodili na drugim lokacijama. Za jedan plan, PDR za područje između ulica: Čamdžijine, Radničke, Brdovite, Lazara Kujundžića, Stanka Opsenice, Lješke, Vinodolske i Petra Mećave, Gradska opština Čukarica, javni uvid je produžen na ukupno 43 dana, iz epidemioloških razloga jer je započeo krajem marta.

Javne prezentacije planova tokom javnog uvida, koje su u skladu sa zakonom obavezni deo procedure izrade prostornih planova, a opcione za urbanističke planove, organizovane su za 3 prostorna plana koja su bila na javnom uvidu, dok za 3 prostorna plana nisu (između ostalog i za Prostorni plan Republike Srbije od 2021. do 2035. godine).

4.4. Opšti rezultati analize vezani za održavanje javnih sednica

Tokom 2021. godine održano je oko 20% manje javnih sednica (39) nego prethodne, 2020. godine (49). Tokom januara održano je ukupno 5 javnih sednica za planove koji su na javnom uvidu bili prethodne godine. Od početka februara pa sve do kraja aprila, kako je epidemiološki talas rastao, javne sednice nisu održavane, a odložene su 4 javne sednice, prethodno zakazane za mart. S obzirom da su javni uvidi intenzivirani tokom maja i juna, javne sednice su pratile ovakvu dinamiku i najintenzivnije su organizovane u junu (9 sednica, dve u istom danu) i julu mesecu (čak 15 sednica, 3 puta po dve u istom danu, jednom čak 3 u istom danu na istom mestu), bez obzira na period godišnjih odmora.

U naredna tri meseca organizivane su samo dve javne sednice, jedna u avgustu i jedna u oktobru kada je epidemiološki talas bio ponovo pojačan. Tokom novembra, broj organizovanih javnih sednica raste (6 sednica,

2 puta po dve u istom danu) kada je epidemiološki talas u opadanju, ali još uvek velikog intenziteta, i u decembru ukupno 4 javne sednice od kojih je jedna održana dva dana pred Novu godinu.

Po pravilu, sve javne sednice se najavljuju, uključujući i datum i mesto održavanja, zajedno sa najavom javnog uvida i organizuju se najčešće 1-3 nedelje nakon završetka javnog uvida, u prostorijama Gradske uprave Grada Beograda u ulici Kraljice Marije 1, na dvadesetom spratu. Odloženo je 6 javnih sednica iz tehničkih ili epidemioloških razloga. Javne sednice za tri prostorna plana (između ostalog i za Prostorni plan Republike Srbije od 2021. do 2035. godine) najavljene su na kraju javnog uvida i organizovane u prostorijama Ministarstva građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture u Nemanjinoj 22-26.

Interesantno je i da je javna sednica za Izmene i dopune Plana detaljne regulacije prostorne celine Kosančićev venac za deo bloka između ulica: Karadorđeva, Velike stepenice i Kosančićev venac, Gradska opština Stari grad, koja je tokom 2021. godine u više navrata odlagana iz epidemioloških razloga i za koju je postojalo veliko interesovanje javnosti, napokon organizovana krajem jula meseca, u jeku godišnjih odmora.

4.5 Opšti rezultati analize vezani za procedure javnih prezentacija urbanističkih projekata

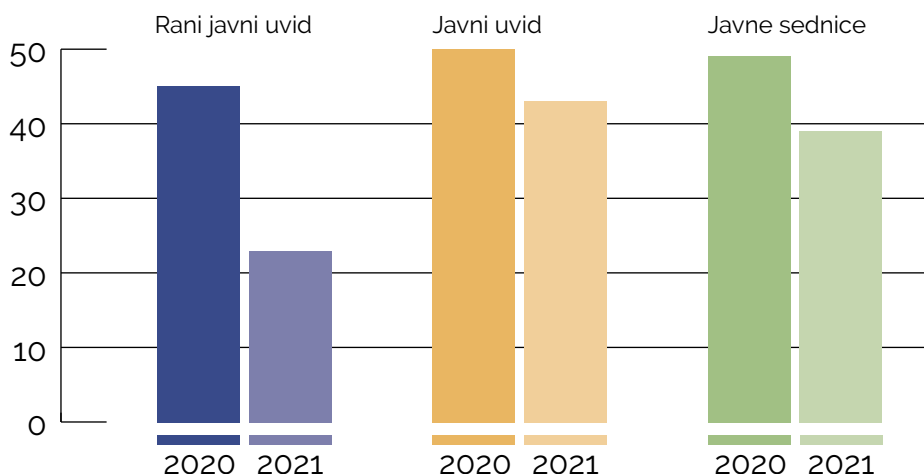
Tokom 2021. godine održano je više javnih prezentacija urbanističkih projekata (69) nego ranih javnih uvida i javnih uvida u planove ukupno (63). Tokom prvih pet meseci, u periodu intenzivnog epidemiološkog talasa, javne prezentacije nisu bile učestale (1-2 prezentacije istovremeno), da bi se ovaj broj naglo povećao u periodu godišnjih odmora – u junu na najviše 7 prezentacija istovremeno, a potom i u avgustu na najviše 6 prezentacija istovremeno. Broj istovremeno organizovanih javnih

prezentacija urbanističkih projekata se nije smanjivao ni tokom narednih meseci – istovremeno su održane 4 javne prezentacije u septembru i oktobru, dok je u novembru istovremeno održano 6 prezentacija, bez obzira na jak intenzitet epidemiološkog talasa u ovom periodu.

Sve javne prezentacije urbanističkih projekata se oglašavaju po nepisanom pravilu utvrđenom u praksi najmanje nedelju dana pre njihovog početka, traju 7 dana, koliko je zakonom propisani minimum, a uvid u dokumentaciju se može izvršiti u suterenu zgrade Gradske uprave Grada Beograda u ulici 27. marta 43-45, tako da u suštini javnost ima uvid u dokumentaciju dve nedelje pre krajnjeg roka za podnošenje primedbi.

Grafički prilog br. 4

Grafik poređenja broja održanih ranih javnih uvida, javnih uvida i javnih sednica za 2020. i 2021. godinu

5. Konkretni rezultati analize

U okvirima regulative i prepoznate prakse iniciranja, izrade i usvajanja urbanističkih planova na teritoriji Beograda predložen je metod praćenja učešća javnosti. Celokupan proces izrade plana razložen je na faze, a faze na pojedinačne korake u kojima je eventualno moguće ostvariti neki stepen participacije.

Prepoznate su četiri osnovne faze sa koracima/kriterijumima (donošenje odluke, koncept, nacrt i usvajanje plana), u odnosu na koje je ocenjen stepen participacije u planovima prema prethodno utvrđenim indikatorima.

U obzir su uzeti svi urbanistički planovi i samo dva prostorna plana koja su bila u izradi u okviru građevinskog područja grada Beograda.

Takođe, pored postavljenih kriterijuma za ocenu participacije, ispitivani su i podaci o investitoru i obrađivaču plana.

S obzirom da se ocenjivanje stepena participacije primarno zasniva na mogućnosti učestvovanja šire javnosti u planiranju i proceduri donošenja planova, odnosno da se odnosi na formu i proces participacije, nevezano za njen sadržaj, odnosno predmet participacije, kriterijumi su formulisani tako da omogućće vrednovanje sledećih parametara: obaveštavanje, upućivanje u tematiku (uvid u sadržaj) i konsultacije, prisustvovanje i aktivno učestvovanje u diskusiji (ili kreiranju materijala), kao i učestvovanje u odlučivanju.

Ipak, zbog prirode participativnih procesa u Beogradu koji su izuzetno naklonjeni privatnim, osobitim interesima investitora, ali i svih građana,

dok se učestvovanje javnosti u temama od javnog interesa predstavlja kao nelegitimno od strane predstavnika javnog sektora, u ocenjivanju stepena participacije uveden je i jedan kriterijum koji se odnosi na sadržaj participacije – zajednički i javni interes. Kriterijum se odnosi na zainteresovanost i podizanje svesti građana oko neke teme od zajedničkog ili javnog interesa u planu koja se manifestuje u medijima, na društvenim mrežama i naposljetku kroz primedbe na plansko rešenje. Postojanje ovakvih primedbi svakako ne znači da je sama participacija bolja, naprotiv, burno reagovanje javnosti ogoljuje probleme svojstvene našem procesu planiranja, ali i govori o kapacitetu šire javnosti da se bavi zajedničkim interesima vezanim za uređenje životnog prostora i da pruži svoj doprinos učestvovanjem u diskusiji, bez obzira na potencijalne konflikte i moguće ishode.

Minimalna ocena za sve faze izrade plana je 8,5, a maksimalna 40, što znači da je ostvaren minimum participacije 21% od ukupnih mogućnosti.

Ispitano je svih 109 urbanističkih i prostornih planova koji su tokom 2021. godine bili na uvidu javnosti u okviru procedure izrade, za koje je doneta odluka o izradi ili su bili usvojeni na teritoriji grada Beograda. Nakon analize odlučeno je da se ocene svi urbanistički planovi i samo dva prostorna plana (u okviru građevinskog područja Beograda).

Prosečna ocena stepena participacije za sve faze⁹ iznosi 13,4, odnosno 33% ukupnih mogućnosti.

9 Faze priadaju različitim planovima

5.1 Konkretni rezultati analize za fazu donošenja odluke o izradi plana

U okviru ove faze, ispitivana su 4 koraka sa ukupno 11 kriterijuma:

1. Inicijativa za izradu plana

K1: Pokretanje inicijative za izradu plana

K2: Učestvovanje u inicijalnim istraživanjima

2. Elementi za donošenje odluke

K3: Obaveštenje o inicijativi za izradu plana

K4: Uvid u sadržaj i konsultacije vezane za inicijativu za izradu plana

3. Mišljenje o odluci o izradi plana (Sednica Komisije za planove)

K5: Obaveštenje o sednici Komisije za planove vezane za donošenje Odluke o izradi plana

K6: Prisustvovanje sednici Komisije za planove i mogućnost diskusije

K7: Uvid u sadržaj i konsultacije vezane za predlog Odluke o izradi plana

4. Odluka o izradi plana (Sednica Skupštine Grada)

K8: Obaveštenje o sednici Skupštine grada Beograda vezane za donošenje Odluke o izradi plana

K9: Prisustvovanje sednici Skupštine grada Beograda i mogućnost diskusije

K10: Obaveštenje o Odluci o izradi plana

K11: Uvid u sadržaj Odluke o izradi plana

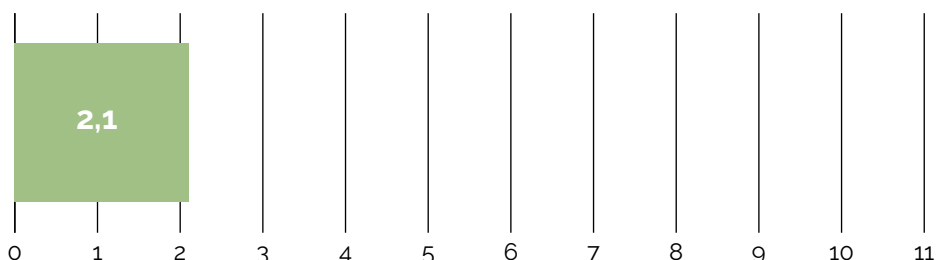
Minimalna ocena za ovu, prvu fazu izrade plana je 1, maksimalna 11, što znači da je ostvaren minimum participacije 9% od ukupnih mogućnosti.

Ispitano je 30 urbanističkih i 4 prostorna plana za koje je doneta Odluka o izradi tokom 2021. godine. Nakon analize odlučeno je da se ocene svi

urbanistički planovi, a da se prostorni planovi izostave jer nisu rađeni u okviru građevinskog područja Beograda.

Prosečna ocena stepena participacije za prvu fazu iznosi 2,1, odnosno 19% ukupnih mogućnosti.

Grafički prilog br. 5: Prosečna ocena, odnosno stepen učešća građana u prvoj fazi procesa izrade planova u odnosu na ukupne mogućnosti učešća u ovoj fazi

U odnosu na pojedinačne kriterijume:

K1: Pokretanje inicijative za izradu plana, tradicionalno domen javnog sektora, dominantno postaje predmet privatnih interesa. Međutim, civilni sektor – grupa građana okupljenih oko nekog zajedničkog interesa ili organizacija koja zastupa neke javne interese društva još uvek nije prepoznat kao pokretač izrade urbanističkih planova. Od 30 donetih odluka o izradi planova, 7 je inicirao javni sektor (23%), čak 21 privatni (70%), dok se samo za dva plana može reći da ih je inicirala grupa građana (7%) u cilju rešavanja svojih zajedničkih potreba (što je ocenjeno sa 0,5 poena), pa je kriterijum u proseku ispunjen sa 0.03 poena (3%).

K2: Učestvovanje u inicijalnim istraživanjima šire javnosti, koje prethodi inicijativi za izradu plana ili je njen sastavni deo, skoro nikada ne postoji. Eventualno se raspiše u pojedinim slučajevima

arhitektonsko-urbanistički konkurs (javni ili pozivni) ili neka druga prostorna provera, studija ili analiza. S obzirom da ni u jednom analiziranom slučaju nije rađeno istraživanje, ovaj kriterijum nije ispunjen ni za jedan plan (0%).

K3: Sekretarijat za urbanizam i građevinske poslove (kao nosilac izrade svakog plana) po pravilu šalje Obaveštenje o inicijativi o izradi plana samo pojedinim javnim institucijama. Obaveštavanje drugih organizacija i udruženja, a naposljetku i najšire javnosti, nije praksa koja se sprovodi i ovaj kriterijum nije ispunjen ni u jednom planu (0%).

K4: Posledično, uvid u sadržaj i konsultacije vezane za inicijativu o izradi plana su ekskluzivno pravo samo pojedinih javnih institucija, na primer Sekretarijata za zaštitu životne sredine, Urbanističkog zavoda Beograda i sl. Konsultovanje drugih organizacija i udruženja, a naposljetku i najšire javnosti, nije praksa koja se sprovodi i ovaj kriterijum nije ispunjen ni za jedan plan (0%).

K5: Sekretarijat za urbanizam i građevinske poslove po pravilu šalje Obaveštenje o sednici Komisije za planove vezano za donošenje Odluke o izradi plana svim nadležnim javnim institucijama, ali i strukovnim udruženjima poput Društva arhitekata Beograda – DAB – a i Društva urbanista Beograda – DUB – a (koje objektivno ne postoji od 2014. godine), kao i obrađivačima plana. Ipak, s obzirom da DAB redovno dobija obaveštenja o dnevnom redu sednice Komisije za planove (sa pratećim materijalom), može se smatrati da je deo stručne javnosti obavešten. Obaveštavanje drugih organizacija i udruženja, kao i šire javnosti nije praksa koja se sprovodi. Stoga je ovaj kriterijum ispunjen polovično u svim analiziranim planovima sa 0,5 poena (50%).

K6: Posledično, prisustvovanje sednici Komisije za planove i mogućnost diskusije o tzv. elementima za donošenje odluke o izradi plana

(koje priprema Sekretarijat za urbanizam i građevinske poslove), načelno su otvoreni za predstavnike strukovnih udruženja (DAB). Konsultovanje drugih organizacija i udruženja, a naposljetku i najšire javnosti, nije praksa koja se sprovodi. Međutim, pretpostavka je da niko iz DAB – a nije prisustvovao, pa ovaj kriterijum nije ispunjen ni za jedan plan (0%).

K7: Uvid u sadržaj i konsultacije vezane za predlog Odluke o izradi plana, odnosno zapisnik sa sednice Komisije za planove u kome se nalaze zaključci prethodne diskusije, dostavlja se kao prateći materijal uz obaveštenje o sednici Komisije za planove. S obzirom da DAB redovno dobija obaveštenja o dnevnom redu sednice Komisije za planove (sa pratećim materijalom), može se smatrati da je deo stručne javnosti obavešten i da može da reaguje na zapisnik. Obaveštavanje drugih organizacija i udruženja, kao i šire javnosti nije praksa koja se sprovodi. Stoga je ovaj kriterijum ispunjen polovično u svim analiziranim planovima sa 0,5 poena (50%).

K8: Obaveštenje o sednici Skupštine grada Beograda (SGB) vezano za donošenje Odluke o izradi plana, po pravilu mora da bude oglaseno u sredstvima javnog informisanja. U praksi se najava sednice SGB – a sa dnevnim redom objavljuje na zvaničnom sajtu Gradske uprave Grada Beograda. Međutim, u mnogim slučajevima se dnevni red “prepričava”, bez obzira na zakonsku obavezu, pa se informacije o konkretnim odlukama o izradi planova koje će biti na dnevnom redu izostave, na primer: „Biće razmatrane odluke o izradi nekoliko planova“ i sl. Ovaj kriterijum, iako predstavlja zakonski minimum, ostvaruje se bar polovično sa obaveštenjem istaknutim na sajtu Gradske uprave Grada Beograda. Obaveštavanje preko raznih sredstava informisanja sa obrazloženjem predloga odluke nije praksa koja se sprovodi. S obzirom da je u 3 analizirana slučaja na sajtu grada najavljeno donošenje odluke za konkretan plan, kriterijum je u proseku ispunjen sa 0,05 poena (5%).

K9: Prisustvovanje sednici Skupštine grada Beograda i mogućnost diskusije svodi se na priliku da grupa građana (ili poslanik u ime njih) ima prisutne predstavnike na sednici i podnese amandman na Odluku o izradi plana. Do ovakvih informacija je teško doći posredstvom regularnih sredstava informisanja, ali se posredno može saznati preko interneta i društvenih mreža da li je inicijativa postojala. Na posredan način, zaključeno je da ovaj kriterijum nije ispunjen ni u jednom planu (0%).

K10: Obaveštenje o tome da je SGB usvojila odluku o izradi plana (ili da nije zbog nekog amandmana), odnosno izveštaj sa sednice Skupštine grada se ne objavljuje putem sredstava javnog informisanja i ovaj kriterijum nije ispunjen ni za jedan plan (0%).

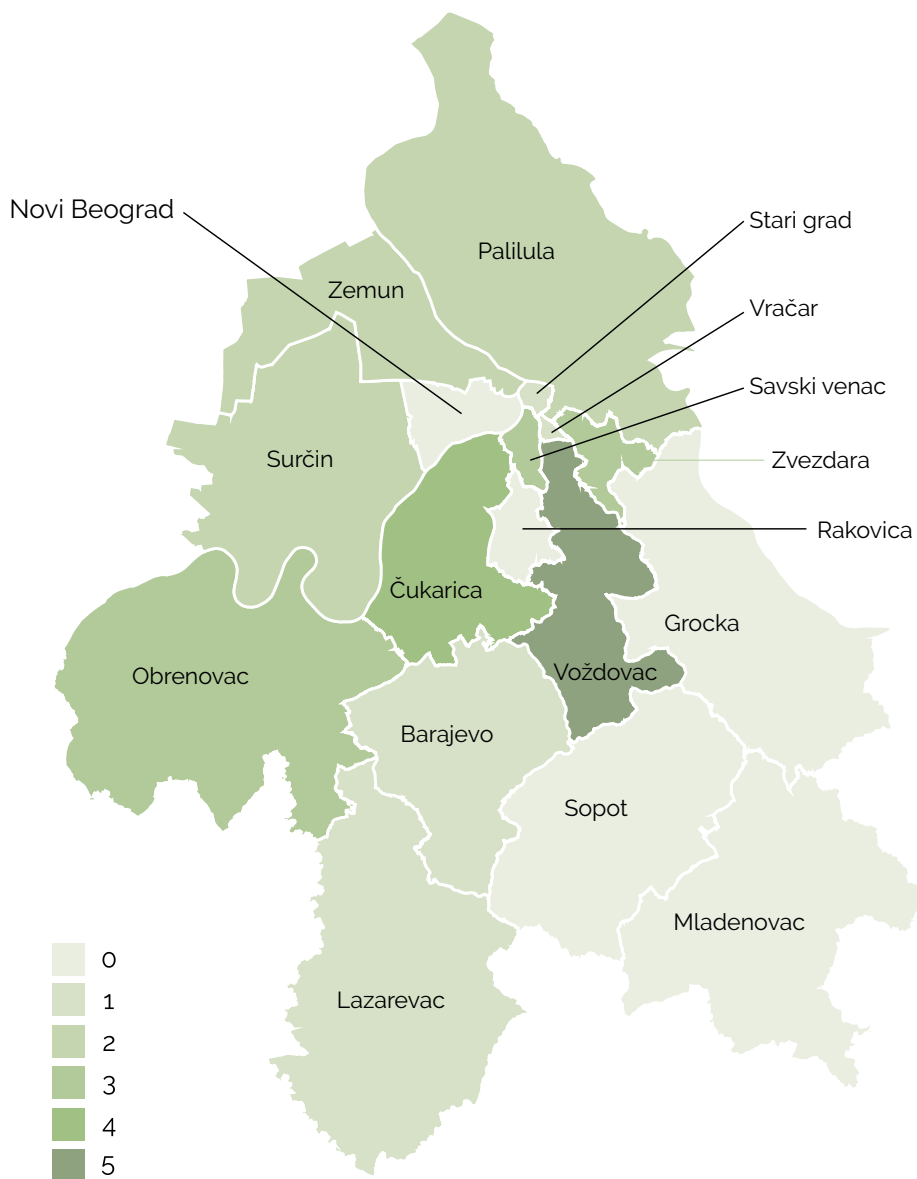
K11: Uvid u sadržaj odluke o izradi plana moguć je nakon njenog objavljivanja u Službenom listu grada Beograda. S obzirom da ispunjenje ovog kriterijuma predstavlja zakonski minimum, ispunjen je u svim planovima¹⁰ (100%).

Prostorna distribucija donošenja odluka o izradi planova po opštinama je prilično neuravnotežena. Najveći broj odluka je usvojen za teritorije gradskih opština Voždovca (6) i Čukarice (5). Nešto manje odluka je doneseno za opštine Zvezdara, Savski venac i Obrenovac (3). Zanimljivo je da za centralne gradske opštine poput Novog Beograda i Rakovice nije doneta ni jedna odluka, a isti je slučaj i sa obodnim opštinama Sopotom, Grockom i Mladenovcem.

¹⁰ Po zakonu, odluka se objavljuje i u Centralnom registru planskih dokumenata (CRPD), koji slabo funkcioniše u praksi, ali ta okolnost nije posebno razmatrana. U sledećem ciklusu će biti razmatrano umanjenje za pola poena ukoliko odluka nije objavljena i u CRPD – u.

Grafički prilog br. 6

Broj odluka o izradi urbanističkih planova po opštinama za 2021. godinu

Iz grafičkog prikaza su izuzeti planovi generalne regulacije grada Beograda, blokovskih saobraćajnica sa parking prostorima na teritoriji grada Beograda i šinskih sistema u Beogradu (Metro), s obzirom da obuhvataju više gradskih opština.

5.2 Konkretni rezultati analize za fazu koncepta plana

U okviru ove faze, ispitivana su 3 koraka sa ukupno 10 kriterijuma:

5. Elaborat za rani javni uvid

K1: Učestvovanje u izradi elaborata za RJU

K2: Obaveštenje o sednici Komisije za planove vezane za elaborat za RJU

K3: Prisustvovanje sednici Komisije za planove i mogućnost diskusije

6. Rani javni uvid (RJU)

K4: Obaveštenje o RJU

K5: Uvid u sadržaj i konsultacije vezane za elaborat za RJU

K6: Diskusija o elaboratu za RJU

K7: Primedbe od zajedničkog ili javnog interesa

7. Izveštaj o ranom javnom uvidu (Sednica Komisije za planove)

K8: Obaveštenje o sednici Komisije za planove vezane za Izveštaj o RJU

K9: Prisustvovanje sednici Komisije za planove i mogućnost diskusije

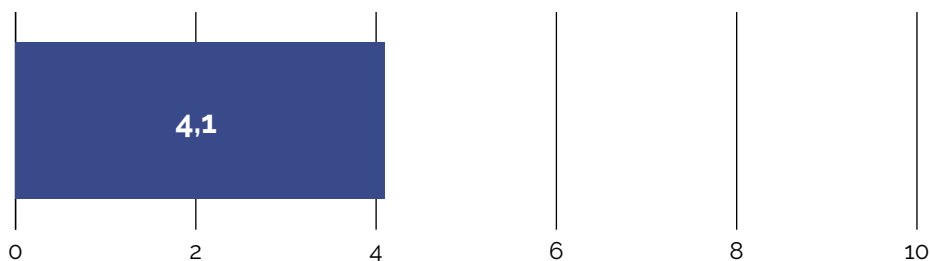
K10: Uvid u sadržaj Izveštaja o RJU

Minimalna ocena za ovu, drugu fazu izrade plana je 2,5, a maksimalna 10, što znači da je ostvaren minimum participacije 25% od ukupnih mogućnosti.

Ispitani su 21 urbanistički i 2 prostorna plana koji su bili na ranom javnom uvidu tokom 2021. godine. Nakon analize odlučeno je da se ocene svi urbanistički planovi, a da se dva prostorna plana izostave (jer nisu rađeni u okviru građevinskog područja Beograda).

Prosečna ocena stepena participacije za drugu fazu iznosi 4,1, odnosno 41% ukupnih mogućnosti.

Grafički prilog br. 7: Prosečna ocena, odnosno stepen učešća građana u drugoj fazi procesa izrade planova u odnosu na ukupne mogućnosti učešća u ovoj fazi

U odnosu na pojedinačne kriterijume:

K1: Učestvovanje u izradi elaborata za RJU šire javnosti skoro nikada ne postoji. Eventualno se uradi arhitektonsko-urbanistički konkurs (javni ili pozivni) ili neka druga prostorna provera, studija ili analiza u pojedinim slučajevima. S obzirom da se u analiziranim slučajevima nije učestvovalo u izradi elaborata, ovaj kriterijum nije ispunjen ni za jedan plan (0%).

K2: Sekretarijat za urbanizam i građevinske poslove po pravilu šalje Obaveštenje o sednici Komisije za planove vezano za elaborat za RJU svim nadležnim javnim institucijama, ali i strukovnim udruženjima poput DAB – a i DUB – a, kao i obrađivačima plana. Ipak, s obzirom da Društvo arhitekata Beograda (DAB) redovno dobija obaveštenja o dnevnom redu sednice Komisije za planove (sa pratećim materijalom), može se smatrati da je deo stručne javnosti obavešten. Obaveštavanje drugih organizacija i udruženja, kao i šire javnosti, nije praksa koja se sprovodi. Stoga je ovaj kriterijum ispunjen polovično u svim analiziranim planovima sa 0,5 poena (50%).

K3: Posledično, prisustvovanje sednici Komisije za planove vezano za elaborat za RJU i mogućnost diskusije o tzv. Informaciji u vezi sa elaboratom za RJU, koju priprema Sekretarijat za urbanizam i građevinske poslove, načelno su otvoreni za predstavnike strukovnih udruženja (DAB). Konsultovanje drugih organizacija i udruženja, a naposljetku i najšire javnosti, nije praksa koja se sprovodi. Međutim, pretpostavka je da niko iz DAB – a nije prisustvovao, pa ovaj kriterijum nije ispunjen ni za jedan plan (0%).

K4: Obaveštenje o RJU, odnosno informacija o terminu i trajanju RJU, oglašava se na sajtu grada Beograda i putem sredstava javnog informisanja. S obzirom da ispunjenje ovog kriterijuma predstavlja zakonski minimum, ispunjen je u svim planovima (100%).

K5: Uvid u sadržaj i konsultacije vezane za elaborat za RJU su tradicionalno dostupni u podrumu zgrade gradske uprave (gde predstavnik uprave ili obrađivača daje informacije o elaboratu) i na sajtu grada Beograda. S obzirom da ispunjenje ovog kriterijuma predstavlja zakonski minimum, ispunjen je u svim planovima (100%).

K6: Diskusija o elaboratu za RJU, odnosno organizovanje javnih prezentacija konceptualnog rešenja, rasprava, okruglih stolova i sl., pogotovo sa konkretnim zaključcima, nije praksa u našem planiranju. S obzirom da se u poslednje vreme civilni sektor u pojedinim slučajevima angažuje da organizuje ovakve diskusije, umesto javnog, koji vodi proces i proceduru planiranja (što se boduje sa 0,5 poena), ali i da u analiziranim planovima to nije bio slučaj, a da je u jednom slučaju takvu diskusiju organizovao javni sektor (što se boduje sa 1 poenom), kriterijum je u proseku ispunjen sa 0,05 poena (5%).

K7: Primedbe od zajedničkog ili javnog interesa nisu čest slučaj u planovima. Ipak, u pojedinim slučajevima planska problematika uzburka

javnost što rezultira potpisivanjem peticija, organizovanjem javnih debata i sl, a naposljetku i podnošenjem velikog broja primedbi na elaborat za rani javni uvid. S obzirom da je u jednom analiziranom slučaju bilo reakcija u medijima, na sajtovima, ali bez zvaničnih primedbi ili sa primedbama grupe građana vezanih za zajednički interes u bloku/ulici (što se boduje sa 0,5 poena), a u 2 analizirana slučaja masovnih primedbi i peticija građana (što se boduje sa 1 poenom), kriterijum je u proseku ispunjen sa 0,14 poena (14%).

K8: Sekretarijat za urbanizam i građevinske poslove po pravilu šalje Obaveštenje o sednici Komisije za planove vezano za Izveštaj o RJU svim nadležnim javnim institucijama, ali i strukovnim udruženjima poput DAB – a. S obzirom da Društvo arhitekata Beograda redovno dobija obaveštenja o dnevnom redu sednice Komisije za planove (sa pratećim materijalom), može se smatrati da je deo stručne javnosti obavešten. Obaveštavanje drugih organizacija i udruženja, kao i šire javnosti, nije praksa koja se sprovodi. Stoga je ovaj kriterijum ispunjen polovično u svim analiziranim planovima sa 0,5 poena (50%).

K9: Posledično, prisustvovanje sednici Komisije za planove i mogućnost diskusije o Izveštaju o RJU (koji priprema Sekretarijat za urbanizam i građevinske poslove), načelno su otvoreni za predstavnike strukovnih udruženja (DAB). Konsultovanje drugih organizacija i udruženja, a naposljetku i najšire javnosti, nije praksa koja se sprovodi. Međutim, pretpostavka je da niko iz DAB – a nije prisustvovao, pa ovaj kriterijum nije ispunjen ni za jedan plan (0%).

K10: Uvid u sadržaj Izveštaja o RJU omogućen je uvidom u dokumentacionu osnovu svakog plana koja se izlaže na javnom uvidu. Bez obzira što ispunjenje ovog kriterijuma predstavlja zakonski minimum, dokumentaciona osnova se po pravilu izlaže u podrumu zgrade Gradske uprave Grada Beograda (što se boduje sa 0,5 poena),

ali ne uvek i na sajtu Gradske uprave Grada Beograda (što se boduje sa 1 poenom). S obzirom da svi analizirani planovi, sem jednog, nisu još došli u fazu javnog uvida, kada se u dokumentaciji plana može videti i Izveštaj sa RJU, ovaj kriterijum je uslovno ispunjen kod svih ovih planova, a u proseku sa 0,98 poena (98%).

5.3 Konkretni rezultati analize za fazu nacrtu plana

U okviru ove faze, ispitivana su 4 koraka sa ukupno 13 kriterijuma:

1. Elaborat nacrtu plana

K1: Uvid u odluke prema izveštaju o RJU

K2: Učestvovanje u izradi elaborata nacrtu plana

2. Stručna kontrola nacrtu plana (Sednica Komisije za planove)

K3: Obaveštenje o sednici Komisije za planove vezane za stručnu kontrolu nacrtu plana

K4: Prisustvovanje sednici Komisije za planove i mogućnost diskusije

K5: Odlučivanje po pitanju stručne kontrole nacrtu plana

K6: Uvid u izveštaj o izvršenoj stručnoj kontroli

3. Javni uvid (JU)

K7: Obaveštenje o JU i javnoj sednici

K8: Uvid u sadržaj i konsultacije vezane za nacrtu plana na JU

K9: Javna prezentacija nacrtu plana na JU

K10: Aktivna diskusija o nacrtu plana na JU

K11: Primedbe od zajedničkog ili javnog interesa

4. Izveštaj o javnom uvidu (Sednica Komisije za planove)

K12: Prisustvovanje zatvorenom delu sednice Komisije za planove i mogućnost diskusije

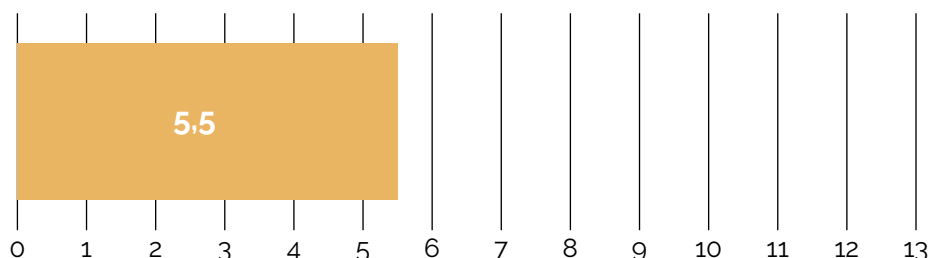
K13: Uvid u sadržaj Izveštaja o JU

Minimalna ocena za ovu, treću fazu izrade plana je 4, a maksimalna 13, što znači da je ostvaren minimum participacije 31% od ukupnih mogućnosti.

Ispitani su 43 urbanistička i 6 prostornih planova koji su bili na javnom uvidu tokom 2021. godine. Nakon analize odlučeno je da se ocene 34 urbanistička plana (za 9 planova nije bila sprovedena cela faza do kraja) i dva prostorna plana (koja su izrađena u okviru građevinskog područja Beograda).

Prosečna ocena stepena participacije za treću fazu iznosi 5,5, odnosno 42% ukupnih mogućnosti.

Grafički prilog br. 8: Prosečna ocena, odnosno stepen učešća građana u trećoj fazi procesa izrade planova u odnosu na ukupne mogućnosti učešća u ovoj fazi

U odnosu na pojedinačne kriterijume:

K1: Uvid u sadržaj odgovora obrađivača plana na Izveštaj o RJU (koji su sastavni deo stručne kontrole nacrtu plana) omogućen je uvidom u dokumentacionu osnovu svakog plana koja se izlaže na javnom uvidu. Bez obzira što ispunjenje ovog kriterijuma predstavlja zakonski minimum, dokumentaciona osnova se po pravilu izlaže u podrumu zgrade Gradske uprave Grada Beograda (što se boduje sa 0,5 poena), ali ne uvek i na sajtu Gradske uprave Grada Beograda (što se boduje sa 1 poenom). Takođe, u slučaju izrade izmena i dopuna

plana po skraćenom postupku ovaj kriterijum nije ispunjen, pa je kriterijum u proseku ispunjen sa 0,67 poena (67%).

K2: Učestvovanje u izradi elaborata nacrtu plana, kada se definiše konkretno rešenje na osnovu prethodnog koncepta, nije deo ustaljene prakse u našem planiranju. Međutim, u skorije vreme diskusije organizuje civilni sektor, bez zvaničnog zaključka, uključujući i produkciju različitog materijala (što se boduje sa 0,5 poena), a u pojedinim slučajevima diskusije organizuje i uprava, obrađivač, ili Grad, sa zaključkom ili zapisnikom, uključujući i arhitektonsko-urbanističke konkurse (javne ili pozivne), što se boduje sa 1 poenom, pa je kriterijum u proseku ispunjen sa 0,7 poena (70%).

K3: Sekretarijat za urbanizam i građevinske poslove po pravilu šalje Obaveštenje o sednici Komisije za planove vezano za stručnu kontrolu nacrtu plana svim nadležnim javnim institucijama, ali i strukovnim udruženjima poput DAB – a. S obzirom da DAB redovno dobija obaveštenja o dnevnom redu sednice Komisije za planove (sa pratećim materijalom), može se smatrati da je deo stručne javnosti obavešten. Obaveštavanje drugih organizacija i udruženja, kao i šire javnosti nije praksa koja se sprovodi. Stoga je ovaj kriterijum ispunjen polovično u svim analiziranim planovima sa 0,5 poena (50%).

K4: Posledično, prisustvovanje sednici Komisije za planove i mogućnost diskusije načelno su dostupni predstavnicima strukovnih udruženja (DAB). Konsultovanje drugih organizacija i udruženja, a naposljetku i najšire javnosti, nije praksa koja se sprovodi. Međutim, pretpostavka je da niko iz DAB – a nije prisustvovao, sem za jedan plan, pa je ovaj kriterijum ispunjen sa 0,01 poena (1%)

K5: Odlučivanje po pitanju stručne kontrole nacrtu plana ekskluzivno je pravo Komisije za planove. Međutim, u Beogradu se članovi komisije ne

biraju javno, po utvrđenim kriterijumima, niti su pojedini članovi komisije sa akademije ili priznati stručnjaci iz svih sektora (javni, civilni, akademija...), pa ovaj kriterijum nije ispunjen ni za jedan plan (0%).

K6: Uvid u izveštaj o izvršenoj stručnoj kontroli omogućen je uvidom u dokumentacionu osnovu koja se izlaže na javnom uvidu za svaki plan. Bez obzira što ispunjenje ovog kriterijuma predstavlja zakonski minimum, dokumentaciona osnova se po pravilu izlaže u podrumu zgrade Gradske uprave Grada Beograda (što se boduje sa 0,5 poena), ali ne uvek i na sajtu Gradske uprave Grada Beograda (što se boduje sa 1 poenom), pa je kriterijum je u proseku ispunjen sa 0,72 poena (72%).

K7: Obaveštenje o JU i javnoj sednici, odnosno informacija o terminu i trajanju JU i terminu javne sednice, oglašava se na sajtu Gradske uprave Grada Beograda i putem sredstava javnog informisanja. S obzirom da ispunjenje ovog kriterijuma predstavlja zakonski minimum, ispunjen je u svim planovima, sem u jednom gde je javni uvid bio prekinut tokom 2020. godine, a onda nastavljen sledeće godine u trajanju od tri dana, bez obrazloženja, što je ocenjeno sa pola poena (99%).

K8: Uvid u sadržaj i konsultacije vezane za nacrt plana na JU, tradicionalno su dostupni u podrumu zgrade Gradske uprave Grada Beograda (gde predstavnik uprave ili obrađivača daje informacije o elaboratu) i na sajtu Gradske uprave Grada Beograda. Bez obzira što ispunjenje ovog kriterijuma predstavlja zakonski minimum, ceo plan se po pravilu izlaže u podrumu zgrade gradske uprave (što se boduje sa 0,5 poena), ali ne uvek i na sajtu grada Beograda (što se boduje sa 1 poenom), pa je kriterijum u proseku ispunjen sa 0,75 poena (75%).

K9: Javna prezentacija nacrta plana tokom javnog uvida je zakonska obaveza samo za prostorne planove, dok je za urbanističke planove opciona. Dobra praksa planiranja, koja je postojala u Beogradu, bila

je da se planovi prezentuju u organizaciji gradske opštine. Međutim, ovaj kriterijum je ispunjen samo za jedan urbanistički plan za koji je javnu diskusiju organizovao civilni sektor (0,5 poena) i za dva prostorna plana obuhvaćena analizom, pa je kriterijum u proseku ispunjen sa 0,07 poena (7%).

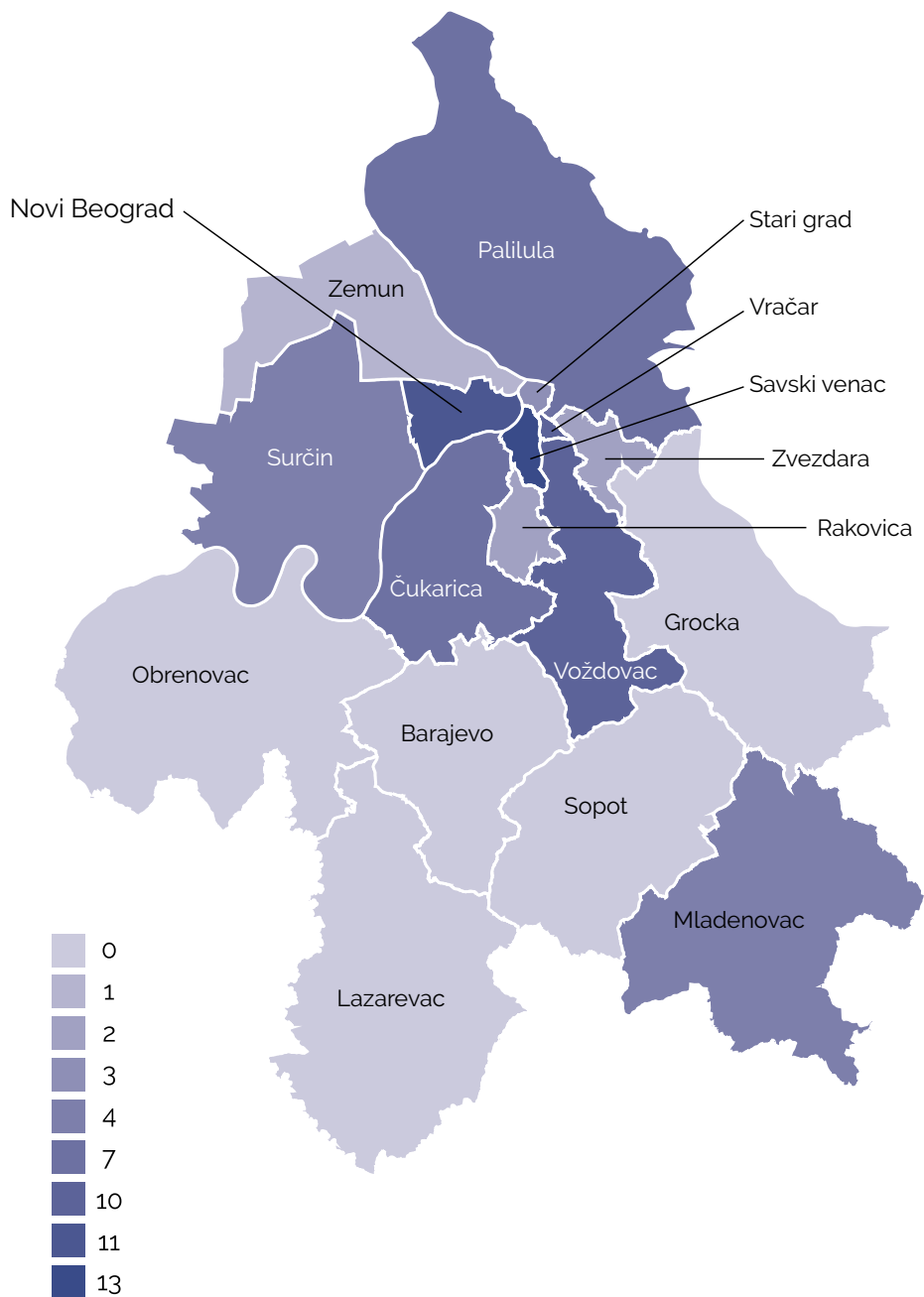
K10: Mogućnost aktivne diskusije o nacrtu plana na JU tokom javne sednice za sve podnosioc primedbi, odnosno širu javnost, zakonska je obaveza. Međutim, od kraja 2020. godine, pa tokom 2021. godine na snazi je bila odluka Komisije za planove da se prisustvo javnim sednicama ograniči na jednog predstavnika/potpisnika primedbe. Odluka nikada nije ukinuta, tako da ostaje nejasno za koje slučajave je važila i kada je prestala da važi, pa je ovaj kriterijum za sve urbanističke planove u nadležnosti beogradske Komisije za planove ocenjen sa 0,5 poena, bez obzira na realnu mogućnost prisustvovanja javnim sednicama, dok je za dva prostorna plana ocenjen sa jednim poenom, jer je u oglasu eksplicitno stajalo da svi mogu prisustvovati, pa je kriterijum u proseku ispunjen sa 0,53 poena (53%).

K11: Primedbe od zajedničkog ili javnog interesa nisu čest slučaj u planovima. Ipak u pojedinim slučajevima planska problematika uzburka javnost, što rezultira potpisivanjem peticija, organizovanjem javnih debata i slično, a naposljetku, i podnošenjem velikog broja primedbi za vreme trajanja javnog uvida. S obzirom da je u 2 analizirana slučaja bilo reakcija u medijima, na sajtovima, ali bez zvaničnih primedbi ili sa primedbama grupe građana vezanih za zajednički interes u bloku/ulici (što se boduje sa 0,5 poena), a u 8 analiziranih slučajeva masovnih primedbi i peticija građana (što se boduje sa 1 poenom), kriterijum je u proseku ispunjen sa 0,25 poena (25%).

K12: Prisustvovanje zatvorenom delu sednice Komisije za planove i diskusija omogućena je institucijama javnog sektora, obrađivaču

Grafički prilog br. 9

Broj urbanističkih planova na ranim javnim i javnim uvidima po opštinama za 2021. godinu

plana, predstavnicima nadležnih organa uprave, kao i strukovnim udruženjima, s tim što njihovo prisustvo ne predstavlja praksu, te ovaj kriterijum nije ispunjen ni za jedan plan (0%).

K13: Uvid u sadržaj Izveštaja o JU je prema zakonu (i podzakonskim aktima) obavezan i omogućen jedino u okviru Centralnog registra plan-skih dokumenata – CRPD – a. S obzirom da ispunjenje ovog kriterijuma predstavlja zakonski minimum, ispunjen je u svim planovima (100%).

Najveći broj planova koji su se tokom 2021. godine našli na ranom javnom, odnosno javnom uvidu vezani su za centralne gradske opštine. Tako se 15 planova našlo na uvidu javnosti za opštinu Savski venac, 11 za Novi Beograd, 10 za Voždovac, itd. Južne, obodne opštine Beograda nisu bile izložene (ranim) javnim uvidima, osim u slučaju Mladenovca za čiju teritoriju su bila 2 plana na uvidu javnosti.

5.4 Konkretni rezultati analize za fazu usvajanja plana

U okviru ove faze, ispitivana su 2 koraka sa ukupno 6 kriterijuma:

1. Elaborat plana

K1: Uvid u elaborat plana

2. Donošenje/usvajanje plana (Sednica Skupštine Grada)

K2: Obaveštenje o sednici Skupštine grada Beograda vezanoj za usvajanje plana

K3: Prisustvovanje sednici Skupštine grada Beograda i mogućnost diskusije

K4: Uvid u amandmane

K5: Obaveštenje o usvojenom Planu

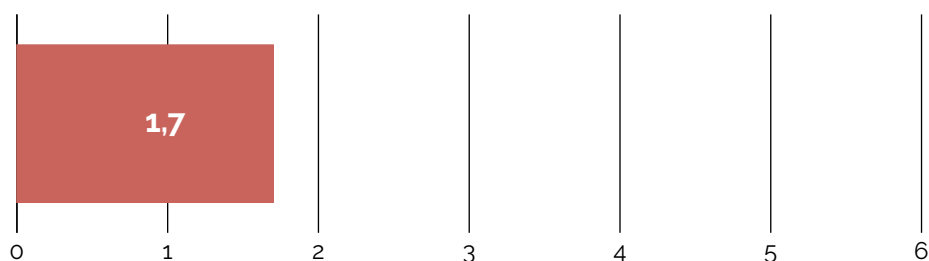
K6: Uvid u sadržaj Plana

Minimalna ocena za ovu, četvrtu fazu izrade plana je 1, maksimalna 6, što znači da je ostvaren minimum participacije 17% od ukupnih mogućnosti.

Ispitana su 32 urbanistička i 4 prostorna plana koji su usvojeni tokom 2021. godine. Nakon analize odlučeno je da se ocene svi urbanistički planovi, a da se prostorni planovi izostave (jer nisu rađeni u okviru građevinskog područja Beograda).

Prosečna ocena stepena participacije za četvrtu fazu iznosi 1,7, odnosno 28% ukupnih mogućnosti.

Grafički prilog br. 10: Prosečna ocena, odnosno stepen učešća građana u četvrtoj fazi procesa izrade planova u odnosu na ukupne mogućnosti učešća u ovoj fazi

U odnosu na pojedinačne kriterijume:

K1: Uvid u elaborat plana, odnosno plansko rešenje korigovano nakon eventualnog usvajanja primedbi sa javnog uvida, nikada nije dostupno na uvid javnosti pre razmatranja na sednici SGB i ovaj kriterijum nije ispunjen ni za jedan plan (0%).

K2: Obaveštenje o sednici Skupštine grada Beograda vezano za usvajanje plana, po pravilu mora da bude oglašeno u sredstvima javnog informisanja. U praksi, najava sednice SGB sa dnevnim redom se

oglašava na zvaničnom sajtu grada Beograda. Ipak, u mnogim slučajevima se dnevni red "prepričava" bez obzira na zakonsku obavezu, pa se informacije o konkretnim planovima koji će biti na dnevnom redu izostave (na primer: „Biće razmatrano nekoliko planova“ i sl.). Ovaj kriterijum, iako predstavlja zakonski minimum, ostvaruje se polovično sa obaveštenjem bar na sajtu Gradske uprave Grada Beograda. Obaveštavanje preko raznih sredstava informisanja, sa obrazloženjem predloga plana nije praksa koja se sprovodi. S obzirom da je u 20 analiziranih slučajeva na sajtu Gradske uprave Grada Beograda najavljeno donošenje konkretnog plana, kriterijum je u proseku ispunjen sa 0,31 poen (31%).

K3: Prisustvovanje sednici Skupštine grada Beograda i mogućnost diskusije svodi se na mogućnost da grupa građana (ili poslanik u ime njih) ima prisutne predstavnike na sednici i podnese amandman na plan. Do ovakvih informacija je teško doći posredstvom regularnih sredstava informisanja, ali se posredno može saznati preko interneta i društvenih mreža da li je inicijativa postojala. Na posredan način, zaključeno je da ovaj kriterijum nije ispunjen ni za jedan plan (0%).

K4: Eventualni podneseni amandmani, nikada nisu dostupni na uvid javnosti. U pojedinim slučajevima, ukoliko skupština načelno prihvati da se amandman preispita, on se potom razmatra na sednici Komisije za planove (sa zaključkom koji se u vidu korigovanog ili nekorigovanog plana vraća na razmatranje SGB). S obzirom da ne postoji praksa uvida u sve amandmane (one koje skupština načelno prihvati, kao ni one koje odbije bez daljeg razmatranja), ovaj kriterijum nije ispunjen ni za jedan plan (0%).

K5: Obaveštenje o tome da je SGB usvojila plan (ili da nije zbog nekog amandmana), odnosno izveštaj sa sednice Skupštine grada se ne objavljuje zvanično putem sredstava javnog informisanja (što se

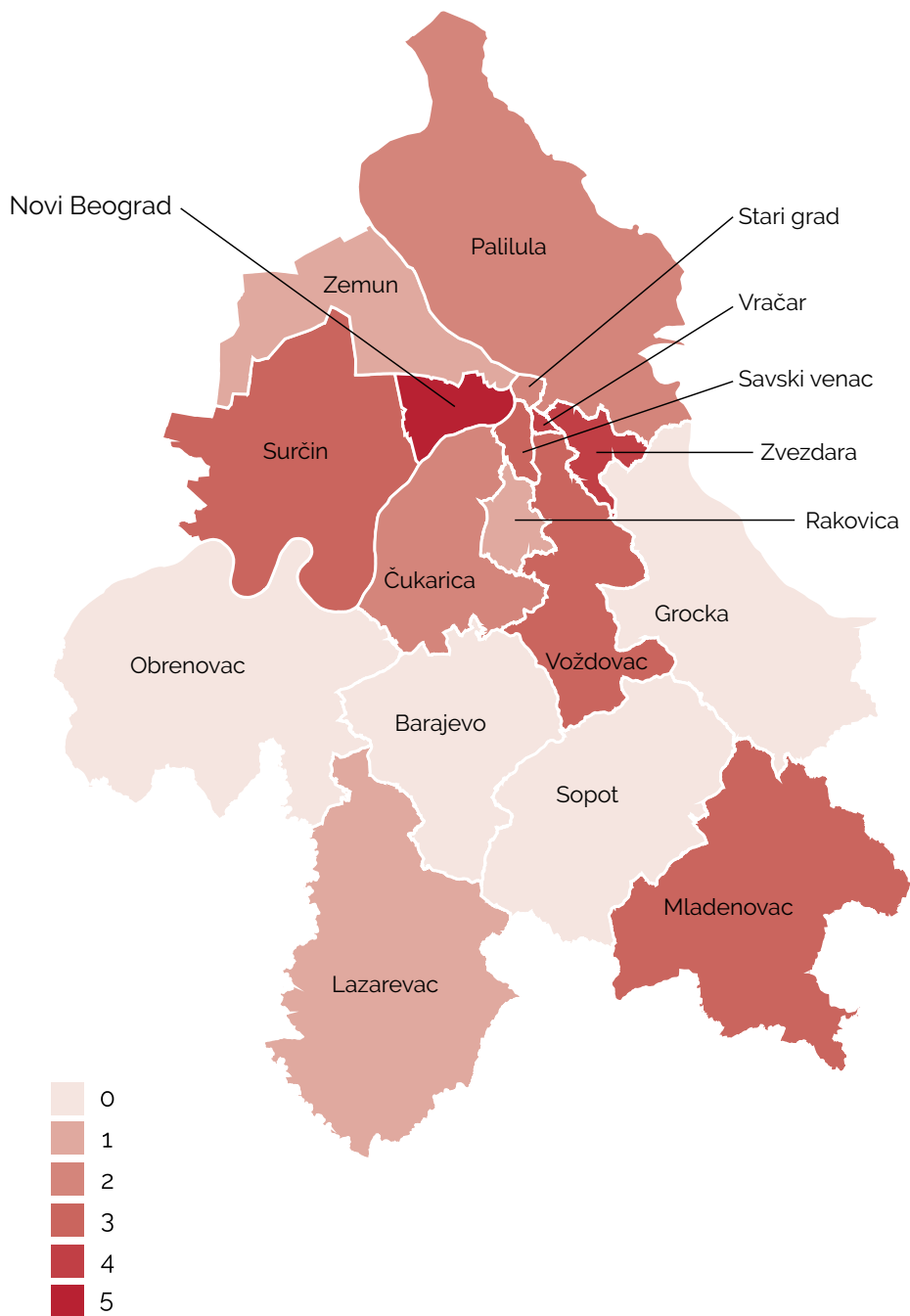
boduje sa 1 poenom), ali u jednom analiziranom slučaju, u medijima je bila vest da je plan usvojen (što se boduje sa 0,5 poena), pa je ovaj kriterijum u proseku ispunjen sa 0,02 poena (2%).

K6: Uvid u sadržaj plana moguć je nakon njegovog objavljivanja u Službenim listu grada Beograda. S obzirom da ispunjenje ovog kriterijuma predstavlja zakonski minimum, ispunjen je u svim planovima (100%).

Usvajanje planova karakteriše slična prostorna distribucija kao u fazi ranog javnog i javnog uvida. Najviše usvojenih planova je obuhvatalo područje Novog Beograda (5), Zvezdare i Vračara (4). Južne opštine grada Beograda takođe karakteriše odsustvo usvojenih planova za njihov obuhvat, osim u slučajevima Mladenovca (3) i Lazarevca (1).

Grafički prilog br. 11

Broj usvojenih urbanističkih planova po opštinama za 2021. godinu

6. Zaključak

Okolnosti prouzrokovane epidemijom COVID – 19 uticale su na dinamiku procedura izrade urbanističkih planova u Beogradu tokom 2021. godine. Prvo tromesečje godine, koje karakteriše porast broja zaraženih, odlikuje i smanjen broj procedura ranog javnog uvida i javnog uvida, pa se od aprila meseca aktivnosti intenziviraju sa velikim brojem planova, prvenstveno na javnom uvidu, što rezultira i organizovanjem veoma velikog broja javnih sednica prvenstveno u julu mesecu, kada je zbog godišnjih odmora smanjen i kapacitet građana da učestvuju u javnim diskusijama. Slična situacija oko intenziviranja aktivnosti vezanih za obavljanje javnih uvida i održavanje karakteristična je (tradicionalno) i za poslednje tromesečje godine, kada epidemiološki uslovi nisu više bitno uticali na dinamiku. Nažalost, ni 2021. godine, kao ni prethodne, uprava nadležna za sprovođenje planske procedure i učešća javnosti nije preduzela nikakve dodatne mere da olakša participaciju i podigne njen kvalitet u nesvakidašnjim epidemiološkim uslovima, već je isključivo pribegavala menjanju intenziteta aktivnosti i ograničavanju broja prisutnih građana.

Procenjeno je da trenutni stepen participacije, u okviru sadašnjih zakonskih mogućnosti, iznosi u proseku trećinu ukupnih kapaciteta za sve faze.

Takođe, kroz analizu je utvrđeno da minimalni stepen participacije za sve faze iznosi oko jedne petine ukupnih mogućnosti, ali i da se nalazi ispod zakonskog minimuma – dokumentacija koja se objavljuje na zvaničnom sajtu grada Beograda tokom ranog javnog uvida i javnog uvida nije potpuna. Tokom 2021. godine na snazi je bila odluka Komisije za

planove kojom se ograničava prisustvovanje građana/podnosilaca prijedbi javnim sednicama, na sajtu grada Beograda nije objavljivan, a i dalje se ne objavljuje pun dnevni red sednica Skupštine grada Beograda i sl. Čak i Centralni registar planskih dokumenata - CRPD, u okviru koga mora da bude javno dostupna celokupna planska dokumentacija, ne funkcioniše kako treba, ali to nije uzeto u obzir.

Od četiri ispitane faze u proceduri izrade planova, najniži stepen participacije je ostvaren prilikom donošenja odluke (samo 19%) i usvajanja samog plana (28%), dok konceptualna faza ranog javnog uvida (41%), i faza nacрта i javnog uvida (42%), očekivano, ostvaruju viši stepen participacije jer je i zakonsko rešenje fokusirano na njih.

Ovi podaci govore da najveći prostor za unapređenje participacije zapravo predstavljaju priprema i donošenje odluke o izradi plana, koji se u najvećoj meri obavljaju „iza zatvorenih vrata“ i bez konstruktivnog učešća građana i šire javnosti. Faza izrade koncepta plana koja obuhvata i rani javni uvid je faza za koju je participacija značajno unapređena – sa zakonskog minimuma od 25% do 41% u praksi tokom 2021. godine, ali i dalje nije ni na pola svojih procenjenih mogućnosti. Faza nacрта plana je i u okviru svog zakonskog minimuma, kao i u praksi planiranja najviše ocenjena (31% i 42%), što govori i o tome da je ovo faza koja je tradicionalno viđena kao prostor za participaciju (javni uvid, koji se organizuje na kraju procesa planiranja, sastavni je deo savremenog planiranja u Srbiji već dugi niz decenija), ali ni ona ne ispunjava pola svojih procenjenih mogućnosti. Naposljetku, faza donošenja plana je takođe nisko ocenjena (17% minimum i 28% u praksi), najviše zbog slabog uvida javnosti u rad same SGB, odnosno uticaja koji skupštinski poslanici, kao legitimni predstavnici građana, imaju na konačno usvajanje plana.

Pokretanje inicijative za izradu plana sve više postaje domen privatnog sektora, a ne javnog (što je bila njegova tradicionalna uloga). Međutim, pokretanje izrade plana kao rezultat inicijative građana (koju finansira opština, JKP ili grad) još uvek nije praksa, ni tokom 2021. godine. Samo u par slučajeva je grupa građana pokrenula inicijativu zarad rešavanja svojih problema. Ovaj podatak ukazuje i na to da se izrada planova dominantno pokreće u cilju rešavanja privatnih potreba (kad plan finansira i inicira privatni sektor) ili javnih potreba (kad plan finansira i inicira javni sektor), ali da potrebe građana, koje bi se iskazale kroz građansku inicijativu, na osnovu istraživanja javnog mnjenja ili uključivanjem lokalnih ili širih zajednica u inicijalna istraživanja, još uvek nisu podsticaj planiranja.

Dalje, inicijative, potom odluke za izradu planova, kao i konceptualna rešenja, donose se i izrađuju bez većih istraživanja (studija, analiza, fokus grupa, anketa itd.) o različitim potrebama, kao i o opravdanosti celog postupka, ciljeva i rešenja.

Donošenje odluke o izradi plana dešava se skoro u potpunosti „iza zatvorenih vrata“ – o inicijativi se javno niko ne obaveštava, njen sadržaj nije javno dostupan, a priprema elemenata za donošenje odluke o izradi plana nije predmet konsultacija sa građanima i lokalnim zajednicama. Poput pokretanja inicijative, ni učestvovanje građana, lokalnih zajednica, kao i šire javnosti u izradi koncepta i nacрта plana nije bila praksa beogradskog planiranja tokom 2021. godine (a ni inače). S obzirom da ni nadležne institucije u fazi koncepta još uvek nisu uključene, postavlja se pitanje na osnovu kakvih saznanja i procenjenih potreba se plansko rešenje uopšte koncipira (Da li se koncipira samo za potrebe inicijatora izrade plana, a u skladu sa maksimumom iz planova višeg reda?). Dodatno, a važno pitanje je koje se metode primenjuju? Ni za jedan plan na RJU nije rađen arhitektonsko-urbanistički konkurs, već samo za jedan plan na JU, dok je za nekoliko planova civilni sektor

sproveo istraživanja koja su mogla da posluže kao smernica za izradu plana, ali nisu.

Na sednicama Komisije za planove koje su po pravilu zatvorene za javnost se:

- Diskutuje o inicijativi, odnosno formalnim elementima za donošenje odluke i potom načelno donosi odluka o izradi plana (pre usvajanja na SGB);
- Vršiti „mini“ stručna kontrola elaborata za RJU (iako taj korak u proceduri nije jasno definisan), diskutuje i donosi odluka o oglašavanju RJU;
- Vršiti stručna kontrola nacрта plana, uključujući i razmatranje primedbi i mišljenja dostavnjenih tokom ranog javnog uvida;
- Donosi odluka po pitanju svih pristiglih primedbi tokom javnog uvida.

Međutim, ocena participacije je sistemski podignuta za sve planove u prve tri faze za korake koji podrazumevaju organizovanje sednice Komisije za planove, jer se strukovna udruženja, poput DAB – a, obaveštavaju o terminu sednice, dnevnom redu i materijalu, pa mogu i da joj prisustvuju (iako to nije praksa).

Informacija o mestu i trajanju RJU i JU, mogućnosti da se podnesu primedbe i slično, oglašava se po pravilu na zvaničnom sajtu Gradske uprave Grada Beograda i u pojedinim dnevnim novinama (poput Kurira, Informera ili drugih, tabloidnih novina), ponekad i na sajtu gradske opštine na čijoj teritoriji se plan radi, Urbanističkog zavoda Beograda (ukoliko je obrađivač) ili Direkcije za građevinsko zemljište, ali nije aktivno usmereno da angažovanje što većeg broja građana. Takođe, oglašava se na dan početka RJU, odnosno dan pred početak JU, nikako ranije, što bi bila dobra praksa. Interesantno je da se za javnu prezentaciju

urbanističkih projekata, ona oglašava u proseku nedelju dana pred početak. Ipak, korak je ocenjen pozitivno u svim planovima, a dalje profilisanje kriterijuma je ostavljeno kao otvoreno pitanje.

Dokumentaciona osnova planova (kao njihov sastavni deo, pored teksta plana i grafičkih priloga) izlaže se u podrumu Gradske uprave Grada Beograda, ali često ne i digitalno, na zvaničnom sajtu Gradske uprave Grada Beograda, pa je tokom 2021. godine kriterijum koji je vezan za uvid u odgovor obrađivača plana na izveštaj o ranom javnom uvidu ispunjen sa samo 67%, a izveštaj o stručnoj kontroli 72% (umesto očekivanih 100%). Bitan je zaključak koji govori o tome da se digitalno izlažu samo grafika i tekst (bez dokumentacije) mahom u urbanističkim planovima čiji su obrađivači privatne firme, kao i prostornim planovima u nadležnosti Ministarstva, kao i da unificiranost kvaliteta materijala koji se izlaže na uvid ne postoji, bez obzira što je uprava, odnosno Sekretarijat za urbanizam i građevinske poslove, formalni nosilac izrade svih planova i što se u njegovoj nadležnosti nalazi sprovođenje javnih uvida. Na smanjenje ocene utiču i izmene i dopune planova koje se sprovode po skraćenom postupku, bez ranog javnog uvida.

Javna diskusija o konceptualnom rešenju, odnosno sistemsko i široko upoznavanje zainteresovane javnosti sa ciljevima, konceptualnim rešenjima, eventualnim alternativama i dilemama, organizovana od strane institucija koje vode proces planiranja (dakle javnog sektora) nije bila praksa planiranja tokom 2021. godine (nije ni inače), sem za jedan plan. U fazi nacрта plana, situacija je ista. Samo je za dva prostorna plana, kao zakonska obaveza, organizovana javna prezentacija rešenja, dok ni za jedan urbanistički plan nije. Građani su ostavljeni da sami tumače tekstove i crteže plana koji im nisu prijemčivi (preko sajta) ili da razgovaraju jedan na jedan sa predstavnicima obrađivača plana, koji često nije i odgovorni urbanista.

Primedbe od javnog ili zajedničkog interesa, govore o zainteresovanosti građana i lokalnih inicijativa da se bave prostorom, što je važno pogotovo na konceptualnom nivou planiranja. Iako je ovaj kriterijum kontraverzan, jer govori o tome da proces participacije očigledno nije dobar čim prouzrokuje reakcije i uzburkivanje javnosti, metodom sprovođenja RJU i JU kakva je ona danas, primedbe jesu način uključivanja javnosti u proces planiranja. Ipak, kriterijum je ispunjen sa samo 14% u konceptualnoj fazi (RJU), odnosno 25% u fazi nacрта (JU), što govori da je zainteresovanost građana za zajednička pitanja još uvek mala (iako postoji), ali i da je veća na kraju izrade plana nego na njegovom početku. Razlozi za to mogu biti različiti (slaba obaveštenost građana o početku izrade plana, nerazumevanje materijala koji se izlaže, formalniji nivo organizovanja JU koji podrazumeva i javnu sednicu itd.), ali svakako jedan od problema predstavlja i činjenica da sadržaj izveštaja o RJU, u kome se vide sve primedbe, nije moguće videti pre uvida u dokumentaciju plana koji se nalazi na javnom uvidu, pa ceo proces participacije u konceptualnoj fazi ostaje bez pravovremenog zaključka, odnosno odgovora na angažovanje građana, a samim tim se može pogrešno percipirati i kao „uzaludan“.

Mogućnost aktivne diskusije o nacrtu plana na JU tokom javne sednice za sve podnosiocima primedbi, odnosno širu javnost, bila je ograničena na jednog predstavnika/potpisnika primedbe odlukom Komisije za planove, koja je bila na snazi od kraja 2020., pa tokom 2021. godine. Odluka nikada nije zvanično ukinuta (kao što je doneta), tako da ostaje nejasno za koje slučajeve je važila i kada je prestala da važi (ako je prestala), pa je ovaj kriterijum za sve urbanističke planove u nadležnosti beogradske Komisije za planove ocenjen sa 0,5 poena, bez obzira na realnu mogućnost prisustvovanja javnim sednicama. Opravdanost ove odluke u kontekstu prava građana da učestvuju u procesu planiranja koje im je omogućeno zakonom, i dalje ostaje veliko otvoreno pitanje.

Odlučivanje po pitanju inicijative, odluke, elaborata za rani javni uvid, primedbi sa ranog javnog uvida i stručne kontrole nacрта plana, kao i odgovora na primedbe sa javnog uvida, ekskluzivno je pravo Komisije za planove. Međutim, u Beogradu se članovi komisije ne biraju javno, po prethodno utvrđenim kriterijumima, niti su pojedini članovi komisije sa akademije, priznati stručnjaci ili predstavnici različitih sektora (javnih ili civilnih). Javnost nije otvoreno upoznata ni sa imenima članova komisije, njihovim afilijacijama, biografijama, čak ni sa činjenicom da li poseduju odgovarajuću licencu, koju svi odgovorni urbanisti u procesu planiranja moraju posedovati. Takođe, ne zna se ni koliko traje mandat komisije, odnosno zašto se pojedini članovi menjaju, a pojedini vrše tu funkciju dugi niz godina, bez izmene. Zbog svega, kriterijum vezan za odlučivanje po pitanju stručne kontrole plana ocenjen je u svim planovima sa 0 poena, a dalje profilisanje kriterijuma, kao i njegov veći značaj, ostavljeno je kao veliko otvoreno pitanje.

Obaveštavanje o sednici SGB – a sa dnevnim redom na kome se nalaze i odluke o izradi planova skoro uvek izostaje. Samo za 5% planova ovo nije bio slučaj, bez obzira što postoji pravna obaveza. Sa druge strane, obaveštenje o sednici SGB – a sa dnevnim redom na kome se nalaze planovi za usvajanje bilo je za 31% planova, i dalje daleko ispod obaveze da se svi planovi na dnevnom redu oglase. Takođe, materijal na dnevnom redu (predlog odluke, predlog plana) nije dostupan javnosti. Time je uskraćena minimalna mogućnost (preko sajta Gradske uprave Grada Beograda) da se građani unapred bar informišu o izradi plana ili njegovom usvajanju, a bez informacije da će se odluka ili plan razmatrati na SGB, ili sa kasnom informacijom (par dana pred sednicu), kao i bez uvida u materijal, skoro je nemoguće da građani, inicijative ili stručna javnost podnesu amandman Skupštini grada Beograda – što je njihovo zakonom zagarantovano pravo.

Dalje, sednica SGB – a sa dnevnim redom (često prepričanim po pitanju odluka i planova) se najavljuje, ali informacije o zaključcima, uključujući i potencijalne amandmane, nisu date javnosti na uvid. Po zakonu, u službenom glasilu grada objavljuju se svi akti koje SGB usvoji, ali javnost nije upoznata sa tokom diskusije i eventualnim drugačijim mišljenjima i dilemama – ni po pitanju odluke ni po pitanju finalnog planskog rešenja. Eventualni podneseni amandmani, nikada nisu dostupni na uvid javnosti (ni oni koje skupština načelno prihvati, ali ni oni koje odbije bez daljeg razmatranja). Drugim rečima, građani ne mogu proveriti niti proceniti da li njihovi izabrani predstavnici u SGB „rade“ u njihovom interesu i na zadovoljavajući način.

7. Smernice za poboljšanje procesa participacije

Mehanizmi uključivanja građana i lokalnih zajednica u pokretanje inicijative za izradu planova je dobro polje za dalje istraživanje.

Koje su potrebe građana/lokalnih zajednica, investitora i grada, i u kojoj meri one opravdavaju izradu plana i utiču na konceptualno rešenje, veliko je pitanje koje se skoro nikada ne postavlja. Privatne i javne inicijative se uzimaju „zdravo za gotovo“, a građanske se ne uzimaju u obzir uopšte, što je dobro polje za dalje angažovanje.

U odlukama koje su donete tokom 2021. godine, odnos privatna/javna inicijativa je 3:1 (21:7). Međutim, ukoliko posmatramo odluke za planove koji su bili na ranom javnom uvidu (i za koje su inicijative pokretane u prethodnim godinama) taj odnos je 1,75:1 (14:8), dok u planovima koji su bili na javnom uvidu (dakle još ranije pokretane inicijative) odnos je 1:1,23 (22:27). Sa druge strane, razlozi za pokretanje inicijative sve su više fokusirani na povećanje parametara izgradnje u pojedinačnim blokovima, a planovi su sve manjeg obima, što sve predstavlja dobro polje za dalja istraživanja.

Inicijativa za izradu plana, odluka, zaključci Komisije za planove vezano za RJU, stručna kontrola, primedbe i izveštaji sa ranog javnog i javnog uvida, kao i odgovori obrađivača, trebalo bi da budu javno dostupni na sajtu grada/sekretarijata, poput „lične karte“ svakog plana, što je dobro polje za dalje angažovanje.

DAB dobija pozive za sve sednice Komisije za planove sa dnevnim redom i materijalom, ali nije aktivno uključen u praćenje planova. Takođe, materijal koji dobije ne stavlja na uvid svojim članovima (ne pravi ga javno dostupnim), a postavlja se i pitanje ekskluzivnog prava DAB – a na ovakve informacije, a ne i drugih stručnih udruženja i organizacija, što je sve dobro polje za dalje angažovanje.

Participaciju (obaveštavanje, uvid, učestvovanje) ne uređuje samo Zakon o planiranju i izgradnji i njegovi podzakonski akti, već i Zakon o planskom sistemu (sa svojim aktima), kao i Zakon o lokalnim samoupravama, Statut grada Beograda, Poslovnik rada SGB – a, Pravilnik o radu Komisije za planove (koji nije javno dostupan) itd. Svi ovi akti definišu pojedine minimume, koji se svakako moraju ispuniti, ali i daju mogućnosti za unapređenje prakse, što sve predstavlja dobro polje za dalja istraživanja.

Učiniti dnevni red sednica SGB – a, sa materijalom, javno dostupnim, pogotovo vezano za podnete amandmane na odluke i planove, sa obrazloženjem ko ih je podneo, sa kojim ciljem i da li su i zašto odbijeni ili prihvaćeni, dobro je polje za dalje angažovanje.

Pitanje je koliko je sprovođenje urbanističko-arhitektonskog konkursa u ranoj fazi izrade plana (pre donošenja odluke ili tokom izrade koncepta) stručan doprinos, a u kojoj meri sredstvo za legitimaciju nedemokratskih odluka. Konkurs kao instrument planiranja je veliko polje za dalja istraživanja.

Metodologija izrade koncepta plana je prostor za najveće unapređenje participacije, pogotovo u domenu njenog sadržaja (što nije predmet ovog istraživanja) i predstavlja široko polje za dalja istraživanja.

Iako su tokom istraživanja način obaveštavanja javnosti o terminima, mestu, mogućnosti da podnesu primedbe, kao i mesto i način organizovanja RJU, usvojeni kao zadovoljavajući, pa su i ovi koraci u participaciji u svim planovima ocenjeni kao uspešni, prostor za unapređenje informisanja građana, mesto održavanja RJU (koje nije podrum Gradske uprave Grada Beograda), način na koji se on sprovodi i sl. zapravo je veliki i predstavlja veliko polje za dalje istraživanje i angažovanje.

Insistiranje na javnoj prezentaciji konceptualnog rešenja svakog plana, sa obrazloženjem potreba, ciljeva, alternativa i sl., organizovanoj od strane uprave, mora biti predmet daljeg angažovanja. Predstavnik obrađivača u podrumu i crteži i tekst na sajtu nisu dovoljno rešenje. Rešenje nije ni da civilni sektor preuzme ovu ulogu, iako može da doprinese podizanju kapaciteta građana i šire javnosti da se uključe u procese planiranja.

Teme od javnog interesa kao predmet participacije, uključivanje građana i lokalnih inicijativa u procese planiranja, opšti javni i zajednički interesi u planiranju su veliko, a možda i najbitnije pitanje koje zahteva dalje istraživanje i angažovanje.

Odnos novih planova, planova koji se rade kao izmene i dopune postojećih, kao i izmena i dopuna koje se sprovode po skraćenom postupku i njihova tematika, jedna je od tema za dalja istraživanja.

Potrebno je upotpuniti i uskladiti kvalitet materijala koji se izlaže na uvid javnosti preko zvaničnog sajta Gradske uprave Grada Beograda (ili nadležnog ministarstva) za sve planove, bez obzira ko im je obrađivač (javni ili privatni sektor) i bez obzira ko je nosilac izrade (Grad ili Republika), što je tema za dalja angažovanja.

Zastupljenost predstavnika raznih sekora u Komisiji za planove, izbor članova komisije, sastav komisije, podaci o članovima, mandat komisije,

uopšte kapacitet komisije da se bavi odlučivanjem po svim pitanjima od značaja za urbano planiranje grada, kao i transparentnost njenog rada, predstavlja veliko polje za dalja istraživanja i angažovanja.

8. Šifrnarnik planova

Odluke o izradi planskih dokumenata

- O 1 Odluka o izradi PDR-a saobraćajnice sa infrastrukturom u koridoru planiranog puta I reda broj 22, na teritoriji gradske opštine Obrenovac
- O 2 Odluka o izradi plana detaljne regulacije dela prostorne celine područja Autokomande, gradska opština Voždovac
- O 3 Odluka o izradi izmena i dopuna PDR-a za deo područja Višnjice – Višnjički venac, gradska opština Palilula
- O 4 Odluka o izradi izmena i dopuna PDR-a naselja Busije, opština Zemun, za delove blokova 117 i 122
- O 5 Odluka o izradi PDR-a područja između ulica: Stjepana Filipovića, Dragana Mancea i Glavne železničke stanice „Beograd centar”, gradska opština Savski venac
- O 6 Odluka o izradi PDR-a područja između ulica: Nove kumodraške, Darwinove i Braće Jerković, gradska opština Voždovac
- O 7 Odluka o izradi PDR-a područja između ulica: Braće Jerković, Kružni put, Darwinove i Bulevara Peka Dapčevića, gradska opština Voždovac
- O 8 Odluka o izradi izmena i dopuna PDR-a naselja Banjica – kompleks između ulica: Crnotravske, Bulevara Jugoslovenske armije, Beranske, Borske i Kaljavog potoka, gradska opština Voždovac – I faza, za deo Bloka 3
- O 9 Odluka o izradi izmena i dopuna PDR-a naselja Krnjača, opština Palilula, za zonu K1 u delu Bloka 80 i Bloku 81
- O 10 Odluka o izradi PDR-a za deo stambenog kompleksa „Radničko naselje” u Železniku, gradska opština Čukarica

- O 11 Odluka o izmeni i dopuni Odluke o izradi PDR-a šinskih sistema u Beogradu sa elementima detaljne razrade za I fazu prve linije metro sistema
- O 12 Odluka o izradi PGR-a saobraćajnice sa infrastrukturom u koridoru planiranog državnog puta IB reda broj 22 (Ibarska magistrala), na teritoriji gradskih opština Čukarica, Barajevo, Obrenovac i Lazarevac
- O 13 Odluka o izradi izmena i dopuna PDR-a „Belo polje” u Obrenovcu
- O 14 Odluka o izradi PDR-a za blok između ulica Maglajske, Pukovnika Bacića, Ljutice Bogdana i Generala Nikodija Stefanovića, gradska opština Savski venac
- O 15 Odluka o izradi PDR-a za blokove između Bulevara kralja Aleksandra i ulica: Krunske, Prote Mateje i Kneginje Zorke, gradska opština Vračar
- O 16 Odluka o izradi PDR-a za područje između ulica Braće Jerković, Mirče Aceva, Sive stene i Zaplanjske, gradska opština Voždovac
- O 17 Odluka o izradi izmena i dopuna PDR-a za naselje Mali Mokri Lug (faza I), za blok između Bulevara kralja Aleksandra i ulica Bosanske, Hazarske i Nove A 4 (Palih boraca), gradska opština Zvezdara
- O 18 Odluka o izradi PGR-a blokovskih saobraćajnica sa parking prostorima na teritoriji grada Beograda
- O 19 Odluka o izradi izmena i dopuna PDR-a Bulevara kralja Aleksandra za područje Blokova C 2, C 3, C 6-9, za Blok 2, Gradska opština Zvezdara
- O 20 Odluka o izradi PDR-a za deo privredne zone uz planiranu deonicu auto-puta E-75 i E-70 Dobanovci – Bujanj potok, gradska opština Voždovac
- O 21 Odluka o izradi PDR-a naselja Velika Moštanica, gradska opština Čukarica

- O 22 Odluka o izradi PDR-a naselja Rušanj, dela državnog puta IB reda broj 22 (Ibarske magistrale) i privredne zone uz državni put IB reda broj 22 (Ibarsku magistralu), Gradska opština Čukarica
- O 23 Odluka o izradi izmena i dopuna PDR-a za područje Privredne zone „Auto-put” u Novom Beogradu, Zemunu i Surčinu, za kompleks „Zmaj”, Gradska opština Zemun
- O 24 Odluka o izradi izmena i dopuna PDR-a za deo Bloka između ulica Admirala Geprata, Kneza Miloša, Balkanske i Nemanjine, gradska opština Savski venac
- O 25 Odluka o izradi PDR-a za prostornu celinu uz Ulicu dunavski kej, Linijski park – Beograd i Ulicu Žorža Klemansoa, gradska opština Stari grad
- O 26 Odluka o izradi izmena i dopuna PDR-a za kompleks fabrike „Bukulja” u Ulici Velizara Kosanovića – Beograd, područje između ulica Zage Malivuk, Velizara Kosanovića, Dolenjske i kompleksa Precizne mehanike, opština Zvezdara, za Blok 2 između ulica Velizara Kosanovića, Nova 1 i Nova 2
- O 27 Odluka o izradi PDR-a za blokove uz Vojvodansku ulicu, gradska opština Surčin
- O 28 Odluka o izradi izmena i dopuna PDR-a šireg područja uz Ulicu vojvode Stepe – celina III/1, blokovi 65 i 66, za urbanističku zonu A, Gradska opština Voždovac
- O 29 Odluka o izradi izmena i dopuna PDR-a Prostorno kulturno-istorijske celine Topčider– II faza, celina 7 – blok između ulica Paštrovićeve, Požeške i Vladimira Radovanovića, Gradska opština Čukarica
- O 30 Odluka o izradi PDR-a dela naselja Boljevci – Milinković kompani, Gradska opština Surčin

Rani javni uvidi u planove

- RJU 1 PDR područja između trase tunelske veze Savske i Dunavske padine i ulica: Kraljice Natalije, Balkanske i Gavrila Principa, gradska opština Savski Venac
- RJU 2 PDR šireg područja uz Knez Mihailovu ulicu, Gradska opština Stari grad
- RJU 3 PDR za izgradnju KCS „Čukarica-nova“ sa potisnim vodom do prelivne građevine kod „Gospodarske mehane“, gradske opštine Čukarica i Savski venac
- RJU 4 PDR za gasifikaciju delova opštine Rakovica, Gradska opština Rakovica
- RJU 5 PDR blokova između ulica: Kralja Milana, Beogradske, Njegoševe i Svetozara Markovića, gradska opština Vračar
- RJU 6 PDR za izgradnju cevovoda čiste vode fi 1200 duž ulica Nikole Dobrovića, Partizanske avijacije i Peđe Milosavljevića, Gradska opština Novi Beograd
- RJU 7 PDR područja između ulica: Stjepana Filipovića, Dragana Mancea i glavne železničke stanice Beograd „Centar“, gradska opština Savski venac
- RJU 8 PDR dela Bloka 51 na Novom Beogradu
- RJU 9 Izmene i dopune PDR-a područja između Bulevara Arsenija Čarnojevića, kompleksa Studentskog sportskog centra i ulica: Blagoja Marjanovića Moše i Partizanske avijacije, Novi Beograd
- RJU 10 Izmene i dopune PDR-a za prostorno kulturno istorijsku celinu Topčider I faza - Radnička ulica
- RJU 11 PDR za blok između ulica: Krunske, Kneginje Zorke, Njegoševe i Smiljanićeve
- RJU 12 Izmjena i dopuna PDR-a dela Vračarskog platoa, za deo bloka između ulica: Mutapove, Borislava Pekića i Makenzijeve
- RJU 13 PDR bloka između ulica: Nemanjine, Svetozara Markovića, Kralja Milana i Kralja Milutina

- RJU 14 PPPPN za realizaciju projekta „SRPSKO-KINESKI INDUSTRIJSKI PARK MIHAJLO PUPIN
- RJU 15 PDR za blok između ulica Serdar Jola, Jevrema Grujića, Generala Save Grujića i Diplomatske kolonije, Gradska opština Savski venac
- RJU 16 PPPPN razvodnog gasovoda RG-13 Beograd - Valjevo - Loznica sa elementima detaljne regulacije
- RJU 17 Izmene i dopune PDR-a naselja Banjica – kompleks između ulica: Crnotravske, Bulevara jugoslovenske armije, Beranske, Borske i Kaljavog potoka, Gradska opština Voždovac – I faza, za deo bloka 3
- RJU 18 PDR za blok 32, Gradska opština Novi Beograd
- RJU 19 Izmene i dopune PDR-a za deo područja Višnjice – Višnjički venac, Gradska opština Palilula
- RJU 20 PDR područja između spoljne magistralne tangente (SMT), Pančevačkog puta, kanala 5-39 i železničke pruge Beograd - Pančevo, Gradska opština Palilula
- RJU 21 PDR područja između ulica: Nova Kumodraška, Darwinova i Braće Jerković, Voždovac
- RJU 22 PDR za deo bloka između ulica: Brankova, Zeleni venac, Kraljice Natalije i Jug Bogdanova, Gradska opština Savski venac
- RJU 23 PDR za blok između ulica Maglajske, Pukovnika Bacića, Ljutice Bogdana i Generala Nikodija Stefanovića, Gradska opština Savski venac

Javni uvid u planove

- JU 1 Nacrt PDR-a područja između Kumodraškog potoka i naselja „Padina“, Gradska opština Voždovac
- JU 2 Nacrt PDR-a za blok između ulica Miloja Đaka, Mihaila Avramovića i Omladinske, Gradska opština Savski venac

- JU 3 Nacrt PDR-a za blok između ulica: Neznanog junaka, Domentijanove, Ledi Pedžet i Đorđa Radojlovića, Gradska opština Savski venac
- JU 4 Nacrt PDR-a centra za upravljanje komunalnim otpadom – transfer stanice u Mladenovcu, Gradska opština Mladenovac
- JU 5 Nacrt izmena i dopuna PDR-a šireg područja uz ulicu Vojvode Stepe - faza I1, opština Voždovac za blok 4, između ulica: Vojvode Stepe, Borisavljevićeve, Piroćančeve i Bože Jankovića
- JU 6 Nacrt PDR-a za deo bloka 20, Gradska opština Novi Beograd sa Izveštajem o strateškoj proceni uticaja Plana na životnu sredinu
- JU 7 Nacrt PDR-a dela područja između ulica: Mokroluške, Miška Jovanovića, Kraljevačke i Zaplanjske, Gradska opština Voždovac, sa Izveštajem o strateškoj proceni uticaja Plana na životnu sredinu
- JU 8 Nacrt PDR-a za saobraćajni potez UMP-a od saobraćajnice T6 do Pančevačkog mosta – sektor 3, od izlaska iz tunela u Dr Milutina Ivkovića do čvora „Šumice”, Gradske opštine Savski venac i Voždovac, sa Izveštajem o strateškoj proceni uticaja planiranih namena na životnu sredinu
- JU 9 Nacrt PDR-a priključnih 35kV kablovskih vodova od planirane TS 35/10kV „Singidunum” do planirane TS 110/35kV „Surčin”, Gradska opština Surčin
- JU 10 Nacrt izmena i dopuna PPPN-a infrastrukturnog koridora granica Hrvatske-Beograd (Dobanovci)
- JU 11 Nacrt PDR-a područja između privredne zone „Autoput“ i aerodroma „Nikola Tesla”, Gradska opština Novi Beograd, sa Izveštajem o strateškoj proceni uticaja predmetnog plana na životnu sredinu
- JU 12 Nacrt PDR-a područja između ulica: Preševske, Batutove i Milana Rakića i granice kompleksa osnovne škole „Veljko Dugošević”, Gradska opština Zvezdara

- JU 13 Nacrt PDR-a za područje između ulica: Čamdžijine, Radničke, Brdovite, Lazara Kkujundžića, Stanka Opsenice, Lješke, Vinodolske i Petra Mmećave, gradska opština Čukarica
- JU 14 Nacrt prostornog plana Republike Srbije od 2021. do 2035. godine i izveštaj o strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu
- JU 15 Nacrt PDR-a - Višnjica
- JU 16 Nacrt PDR-a - Unutrašnji magistralni poluprsten, ulica Dragoslava Srejovića, Zvezdarske šuma i ulica Ljubice Luković
- JU 17 Nacrt PPPPN regionalnog kolubarskog sistema snabdevanja vodom
- JU 18 Nacrt PPPPN koridora auto-puta Beograd-Zrenjanin-Novi Sad
- JU 19 Nacrt PDR-a komercijalne zone između ulica: Jablaničke, Vinogradskog venca i kompleksa dečje ustanove, Gradska opština Čukarica
- JU 20 Nacrt PDR-a područja između ulica: Mileševske, Tomaša Ježa, Požarevačke i Radoslava Grujića, Gradska opština Vračar
- JU 21 Nacrt izmena i dopuna PGR-a građevinskog područja sedišta jedinice lokalne samouprave - grad Beorad (celine I-XIX) – (I faza – 1. etapa)
- JU 22 Nacrt izmena i dopuna PGR-a naselja Dobanovci za deo Bloka A13, Gradska opština Surčin
- JU 23 Nacrt PDR-a za linijski park - Stari grad i Palilula
- JU 24 Nacrt PDR-a za rasplet 220 KV nadzemnih vodovoda i uvođenje nadzemnog voda 110 KV br. 117/1 - Čukarica, Rakovica, Voždovac
- JU 25 Nacrt PDR-a dela privredne zone Bataševo, GO Mladenovac
- JU 26 Nacrt PDR-a za područje između planirane saobraćajnice Južni bulevar, Ulice Gospodara Vučića i planirane trase UMP-a
- JU 27 Nacrt PDR-a bloka između Banjičkog venca, Goleške, Rajka Mitića i generala Pavla Jurišića Šturma
- JU 28 Nacrt PDR-a za blok između ulica: Kneginje Zorke, Svetog Save, Ohridske i Bulevara oslobođenja, Gradska opština Vračar

- JU 29 Nacrt izmena i dopuna PDR-a dela Vračarskog platoa, za deo bloka 137, između ulica Braničevske, Stojana Protića, Podgoričke i Dubljanske
- JU 30 Nacrt PDR-a između ulica: Miloja Đaka, Mihaila Avravomovića, Baje Pivljanina, Velisava Vulovića i KP 21446, Savski venac
- JU 31 Nacrt izmena i dopuna PDR-a, Zemunska- Tošin bunar na Novom Beogradu, Gradska opština Novi Beograd
- JU 32 Nacrt izmena i dopuna PDR-a prostorne celine Kosančićev venac za deo bloka između ulica: Karađorđeva, Velike stepenice i Kosančićev venac, gradska opština Stari grad
- JU 33 Nacrt PGR-a šinskih sistema u Beogradu sa elementima detaljne razrade za I fazu prve linije metro sistema
- JU 34 Nacrt izmena i dopuna PDR-a prostorne celine između ulica: Gospodara Vučića, Grčića Milenka i Ustaničke-opština Voždovac, za blok između ulica: Rada Končara, Banjalučka, Todora Dukina i Vojvode Prijezde
- JU 35 Nacrt PDR-a područja između ulica: Stjepana Filipovića, Dragana Mancea i Glavne železničke stanice Beograd „Centar”, Gradska opština Savski venac
- JU 36 Nacrt PPPPN-a Nacionalnog fudbalskog stadiona
- JU 37 Nacrt izmena i dopuna PDR-a za područje između ulica Vojvode Šupljikca, Radivoja Koraća, Mileševske, Mate Vidakovića, Daničareve, Jovana Rajića, Todora od Stalaća i Žičke, Vračar, za blok 63
- JU 38 Nacrt PDR-a dela bloka između ulica Raška Dimitrijevića i Bežanijskih ilegalaca, Gradska opština Novi Beograd
- JU 39 Nacrt PDR-a područja između ulica Juriya Gagarina i Zemunske („IMT”), Novi Beograd - I faza
- JU 40 Nacrt Izmjena i dopuna PDR-a za komercijalnu zonu zapadno od Ibarske magistrale (od petlje na Labudovom brdu do petlje sa kružnim putem), za blok 1, opština Čukarica

- JU 41 Nacrt PDR-a područja uz Vinogradsku ulicu, sa saobraćajnom vezom do autoputske obilaznice, Novi Beograd i Surčin - III faza
- JU 42 Nacrt izmena i dopuna PPPPN-a uređenja dela priobalja Grada Beograda – područje priobalja reke Save za projekat „Beograd na vodi”
- JU 43 Nacrt PDR-a područja Rakovica selo, Gradska opština Voždovac
- JU 44 Nacrt PDR-a za deo bloka između ulica: Endija Vorhola (Lazarevački drum), Valjevske i Ivice Devčića, Gradska opština Čukarica
- JU 45 Nacrt izmena i dopuna PDR-a za deo bloka između ulica Admirala Geprata, Kneza Miloša, Balkanske i Nemanjine, Gradska opština Savski venac
- JU 46 Nacrt PDR-a bloka između ulica Nemanjine, Svetozara Markovića, Kralja Milana i Kralja Milutina, Gradske opštine Savski venac i Vračar
- JU 47 Nacrt izmena i dopuna PDR-a za područje privredne zone „Auto-put” u Novom Beogradu, Zemunu i Surčinu, za blok između Ulice Marka Čelebonovića, saobraćajnice T6 i novoprojektovane saobraćajnice, Novi Beograd
- JU 48 Nacrt izmena i dopuna PGR-a građevinskog područja sedišta jedinice lokalne samouprave – Grad Beograd (celine I – XIX) (I faza – 2. etapa)
- JU 49 Nacrt PDR-a saobraćajnice Široki put, Gradska opština Zemun

Usvojeni planovi

- U 1 PDR lokacije „Mali prolaz“ deo naselja Međulužje u Mladenovcu, Gradska opština Mladenovac
- U 2 PDR lokacije „Moravska” - deo naselja Bataševo u Mladenovcu, Gradska opština Mladenovac
- U 3 PDR za izgradnju TS 110/35 kv „Beograd 44” (Surčin) i nadzemnog voda 110 kv za povezivanje planirane TS na postojeći nadzemni vod i rekonstrukciju postojećih nadzemnih vodova, gradske opštine Surčin i Novi Beograd

- U 4 Izmene i dopune PDR-a područja uz Južni bulevar, između ulica Maksima Gorkog, Šumatovačke, Đerdapske i Gospodara Vučića, 1. faza razrade 9. mesne zajednice na Vračaru, za deo Bloka 156
- U 5 PDR za deo Orlovskog naselja u Mirijevu, opština Zvezdara
- U 6 PDR za kompleks „West 65”, opština Novi Beograd
- U 7 PDR područja između obilaznog auto-puta i kružnog puta kod naselja Kijevo, gradska opština Rakovica
- U 8 PDR za deo područja zapadno od Ulice Tošin bunar, gradske opštine Zemun i Novi Beograd
- U 9 PDR dela III Mesne zajednice u Lazarevcu za ulice Branka Pešića, Solunsku, Slaviše Đorđevića i Novu ulicu (produžetak Ulice Slaviše Đorđevića do veze sa Ulicom Milentija Popovića), gradska opština Lazarevac
- U 10 PDR područja uz ulice Dimitrija Tucovića i Čingrijine, u delu od Batutove ulice do kompleksa Osnovne škole „Marija Bursać”, gradska opština Zvezdara
- U 11 PDR za naselje Slanci, gradska opština Palilula
- U 12 Izmene i dopune PDR-a viračarskog platoa između ulica: Katanićeve, Makenzijeve, Čuburske, unutrašnje granice parcela duž parne strane Šumatovačke, Braničevske, Rankeove, Nebojšine, Skerlićeve i Bore Stankovića, za deo bloka između ulica: Mutapove, Bore Stankovića, Borislava Pekića i Makenzijeve, Gradska opština Vračar
- U 13 PDR naselja “Radiofar”
- U 14 Izmene i dopune PDR-a četiri mesne zajednice opština Zvezdara i Voždovac – naselje Padina za blok između ulica Cvetanova ćuprija i saobraćajnice S21

Prilozi

Prilog I - Obrazac za praćenje planova i ocenu participacije javnosti

Dostupno na: <https://ministarstvoprostora.files.wordpress.com/2022/10/prilog-1.pdf>

Prilog II - Gantogram održavanja ranih javnih uvida, javnih uvida i sednica Skupštine grada Beograda

Dostupno na: <https://ministarstvoprostora.files.wordpress.com/2022/10/prilog-2.pdf>

Prilog III - Prikaz ocenjivanja stepena participacije javnosti u izradi urbanističkih planova

Dostupno na: <https://ministarstvoprostora.files.wordpress.com/2022/10/prilog-3.pdf>

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

347.218.2

711.4(497.11)"2021":352

IZRADA planova iza prtvorenih vrata : izveštaj o stepenu učešća građana u procesima urbanističkog planiranja u Beogradu za 2021. godinu / [autori i urednici izveštaja Iva Čukić ... [et al.]] ; [autorka teksta Ana Graovac] ; [autorke metodologije Ana Graovac i Jasmina Đokić]. - Beograd : Institut za urbane politike : Ministarstvo prostora, 2022 (Beograd : Standard 2). - 74, [3] str. s tabelama : ilustr. ; 24 cm

Tiraž 200. - Šifarnik planova: 63-72.

ISBN 978-86-82016-01-4 (IZUP)

1. Чукић, Ива, 1983- [аутор]

а) Урбанистичко планирање -- Београд -- 2021 б) Локална самоуправа

COBISS.SR-ID 76552201

